

Riksdagens protokoll

2012/13:24

Onsdagen den 14 november

Kl. 09.00 – 10.58

16.00 – 16.10

Protokoll
2012/13:24

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 8 november.

2 § Ledighet

Tredje vice talmannen meddelade att *Ann Arleklo* (S) ansökt om ledighet under tiden den 14 november–19 december.

Kammaren biföll denna ansökan.

Tredje vice talmannen anmälde att *Christin Hagberg* (S) skulle tjänstgöra som ersättare för Ann Arleklo.

3 § Anmälan om kompletteringsval till civilutskottet och socialutskottet

Tredje vice talmannen meddelade att Socialdemokraternas riksdagsgrupp anmält Christin Hagberg som suppleant i civilutskottet och socialutskottet under Ann Arleklos ledighet.

Tredje vice talmannen förklarade vald *under tiden den 14 november–19 december* till

suppleant i civilutskottet

Christin Hagberg (S)

suppleant i socialutskottet

Christin Hagberg (S)

4 § Meddelande om aktuell debatt

Tredje vice talmannen meddelade att på begäran av Vänsterpartiets riksdagsgrupp skulle en aktuell debatt om de ökade varslen på arbetsmarknaden anordnas *fredagen den 16 november efter interpellationsdebatternas slut*.

Från regeringen skulle arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M) delta.

Den inkomna skrivelsen hade följande lydelse:

Till talmannen

Begäran om aktuell debatt med anledning av de ökade varslen på arbetsmarknaden

Den svenska arbetsmarknaden utvecklas nu mycket svagt. Från mars till september har (den säsongsrensade) arbetslösheten ökat från 7,3 procent till 7,8 procent. Parallellt med den höga arbetslösheten stiger nu varslen på arbetsmarknaden, vilket tyder på att arbetslösheten riskerar att stiga ytterligare. Under september varslades drygt 7 300 personer om uppsägning, vilket är en ökning med 73 procent jämfört med föregående månad, och en ökning med 62 procent jämfört med september 2011. Ökningen av antalet varsel ser dessvärre inte ut att avta. Under oktober varslades t.ex. 450 personer om uppsägning hos SSAB och Telia Sonera varslade hela 2 000 personer. Igår kom dessutom chockbeskedet att Ericsson planerar att minska den svenska personalstyrkan med 1 550 personer.

Mycket tyder således på att arbetslösheten kommer att bli högre än vad regeringen förutspådde i budgetpropositionen för 2013. Vänsterpartiet begär därför att en aktuell debatt ska hållas i riksdagen för att riksdagen ska få möjlighet att diskutera utvecklingen på arbetsmarknaden och för att höra vad regeringen avser att göra för att motverka den stigande arbetslösheten.

Stockholm den 8 november 2012

Jonas Sjöstedt

Partiordförande för Vänsterpartiet

5 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2012/13:53

Till riksdagen

Interpellation 2012/13:53 Skattediskriminering av hyresrätten
av Hillevi Larsson (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 18 december 2012.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 12 november 2012

Finansdepartementet

Anders Borg (M)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Prot. 2012/13:24

14 november

Interpellation 2012/13:75

Till riksdagen

Interpellation 2012/13:75 Greklands framtid i eurosamarbetet

av Fredrik Olovsson (S)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 7 december 2012.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 12 november 2012

Finansdepartementet

Anders Borg (M)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

6 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Tredje vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2012/13:FPM20 Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt *KOM(2012) 617* till socialutskottet

2012/13:FPM21 Reviderad förordning om narkotikaprekursorer *KOM(2012) 548* till socialutskottet

7 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Propositioner

2012/13:37 till trafikutskottet

2012/13:40 till socialutskottet

Motioner

2012/13:A13 och A14 till arbetsmarknadsutskottet

2012/13:T6–T11 till trafikutskottet

EU-dokument

KOM(2012) 373 och KOM(2012) 375 till konstitutionsutskottet

Föredrogs
näringsutskottets betänkande 2012/13:NU4
Program för energieffektivisering och vissa andra frågor (prop.
2012/13:9).

Anf. 1 INGEMAR NILSSON (S):

Herr talman! Vi ska debattera näringsutskottets betänkande nr 4, *Program för energieffektivisering och vissa andra frågor*.

Låt mig inledningsvis konstatera att vi från Socialdemokraterna yrkar bifall till propositionen, men att vi också yrkar bifall till reservation 2 i betänkandet och därmed bifall till motioner från såväl Socialdemokraterna som Miljöpartiet och Vänsterpartiet som dels väckts med anledning av den här propositionen, dels väckts under den allmänna motionstiden.

Herr talman! Vårt mål för den svenska energipolitiken är att trygga tillgången på el och annan energi med en produktion som har liten inverkan på hälsa, miljö och klimat och att göra det på internationellt konkurrenskraftiga villkor. Sverige har bra och i många avseenden naturliga förutsättningar för förnybar energi med god tillgång på vind, vatten, sol och skog. Den förnybara energin har stor potential att byggas ut under lång tid framöver, och all svensk energi kan på sikt komma från förnybara källor. Det är en fråga om vilja, politisk vilja.

Vi socialdemokrater ser här stora möjligheter att både skapa arbetstillfällen och långsiktigt stärka industrins konkurrenskraft genom investeringar i det svenska energisystemet.

Energieffektivisering är en investering för att minska sårbarhet och kostnader för såväl företag som samhälle. Energieffektivisering är kanske också den viktigaste vägen till en förnybar energisektor. Den billigaste och bästa kilowattimmen är den som vi kan undvika att förbruka – det är ett uttryck som ofta används i det här sammanhanget.

Herr talman! Det program som den här propositionen handlar om, det så kallade PFE-programmet, har enligt vår uppfattning varit mycket framgångsrikt. Det är också så som det beskrivs av de allra flesta som har varit involverade i arbetet med det. Det har varit framgångsrikt när man tittar på vilka energieffektiviseringsvinster som har uppnåtts – kanske tre terawattimmar under programperioden – men också när man ser vilka investeringar som det här programmet har stimulerat fram. Det är imponerande, minst sagt! Det är investeringar och effektiviseringar som sannolikt aldrig hade kommit till stånd utan det här programmet.

Programmet har i huvudsak omfattat stora företag som bedriver verksamhet där el är att betrakta som en råvara. Pratar man med företagen låter det ungefär så här när de beskriver varför programmet har varit framgångsrikt: PFE har satt frågan om energieffektivisering på koncernledningarnas och bolagsstyrelsernas dagordningar. Det har blivit en prioriterad fråga, en positiv konkurrensfråga. Det är ingen dålig utgångspunkt för arbetet med energieffektivisering!

Herr talman! Sverige kan inte låta det faktum att EU-kommissionen nu gör tolkningen att PFE-programmet inte är förenligt med gällande statsstödsregler minska våra ambitioner när det gäller energieffektivisering. Tvärtom, Sveriges ambitioner bör höjas och utökas! Incitament för

energieffektivisering och reformer för ett helt förnybart energisystem måste vara en grundläggande beståndsdel i den framtida energipolitiken. Det är därför som vi anser att riksdagen genom ett tillkännagivande ska uppmana regeringen att ge Energimyndigheten i uppdrag att ta fram en strategi för hur Sveriges energisystem på lång sikt ska kunna bli helt förnybart.

Genom en aktiv, offensiv och medveten politik på det här området finns möjligheter till många nya jobb i Sverige. Om och när svenska företag utvecklar teknik för fossilfri energiproduktion har de goda förutsättningar att stärka sin internationella konkurrenskraft. Med investeringar i energieffektivare teknik vinner man långsiktiga kostnadsfördelar gentemot konkurrenterna.

Med rätt utformat stöd- och stimulanssystem för energieffektivisering ger vi därmed också svensk industri möjligheter till framtida arbetstillfällen, framtida vinster och ett bidrag till en bättre miljö. Men för att nå dit krävs det också politisk vilja och kanske också lite mod. Vi socialdemokrater har därför ett högre mål än regeringen för energieffektivisering. Vi vill att energianvändningen i Sverige ska bli 25 procent effektivare 2020, jämfört med regeringens mål om 20 procent.

Herr talman! I vår motion pekar vi också på vikten av att ett framtida program tar sikte på en bredare och större del av näringslivet än vad det nuvarande programmet har gjort. Det har omfattat det som vi brukar kalla för den elintensiva industrin. Av Sveriges elförbrukning kan man mycket schematiskt säga att den elintensiva industrin står för ungefär en tredjedel av förbrukningen. Privatmarknaden står för ungefär en tredjedel den också, och resterande del används således av det övriga näringslivet där övrig industri är en väsentlig del. Därför föreslår vi att det arbete som nu omgående måste göras, alltså det arbete som redan borde ha varit klart, ska omfatta hela industrin.

Det vi nu hör och ser från Regeringskansliet i den här frågan är tyvärr, lite som vanligt från den här regeringens sida, för lite och för sent. I propositionen, under rubriken *Framtiden*, kan man läsa att frågan bereds i Regeringskansliet. Det är en vanligt förekommande standardformulering, till intet förpliktigande. Det duger inte. Till stöd för vår uppfattning om vikten av att skyndsamt ta fram ett nytt program för energieffektivisering rekommenderar vi en förnyad läsning av en lång rad av de remissvar som finns i det här materialet. De kommer från Svenskt Näringsliv, Jernkontoret, Skogsindustrierna, Plast- & Kemiföretagen, Teknikföretagen och Svenska Pappersindustriarbetareförbundet. Alla talar om vikten av ett nytt program för energieffektivisering och om att det behöver komma nu.

Därför, herr talman, yrkar jag än en gång bifall till propositionen och till reservation nr 2.

Anf. 2 LISE NORDIN (MP):

Herr talman! I dag diskuterar vi regeringens förslag att avveckla det framgångsrika programmet för energieffektivisering för industriföretag. Programmet upphör enligt propositionens förslag vid utgången av detta år.

Programmet för energieffektivisering, kallat PFE, har varit mycket framgångsrikt sedan starten 2004. Över hundra företag har deltagit och

Prot. 2012/13:24
14 november

*Program för
energieffektivisering
och vissa andra frågor*

åstadkommit en eleffektivisering på 1,45 terawattimmar per år. Det är lika mycket som 80 000 eluppvärmda villor. På Energimyndighetens hemsida kan man läsa att resultatet blev dubbelt så bra som man hade trott.

Att regeringen slopar det framgångsrika PFE-programmet bör ses mot bakgrund av att regeringen i flera år motsatt sig energieffektivisering. Tyvärr är nedläggningen av PFE en del i ett mönster där regeringen de senaste åren har halverat stödet till effektiviseringsåtgärder och motarbetat EU-kommissionens förslag om skarpa mål för effektivisering av energianvändningen. Därför blir det inte trovärdigt när regeringen nu använder EU som ursäkt för att slopa programmet med hänvisning till att nya riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd skulle förhindra en fortsättning.

Låt mig påminna om att EU har ett mål om 20 procent minskad energianvändning till år 2020. Med medlemsstaternas bristande ambitioner är det stor risk att målet inte kommer att uppnås. Sverige är ett av de länder som har mycket hög energianvändning och stor potential att energieffektivisera. Men det saknas en politik för energieffektivisering.

Miljöpartiet anser att PFE är av stor betydelse för effektiviseringar inom industrin. Om programmet läggs ned återstår inget effektiviseringsprogram som både är effektivt och har stöd från industrin.

De skäl som regeringen anger i propositionen är oklara och svepande. Det finns alltid flera sätt att tolka direktiv, och Danmark har framgångsrikt fört ett liknande ärende mot EU. Miljöpartiet menar att Sverige bör behålla programmet och pröva ärendet mot EU. Kommissionen har trots allt högre ambitioner för effektivisering än vad Sverige har, och det finns utrymme för tolkningar av EU:s regelverk eller vägar att ändra i lagstiftningen så att programmet kan finnas kvar.

En framgång i den strategin kan naturligtvis inte garanteras. Därför anser Miljöpartiet att regeringen samtidigt behöver utveckla ett liknande program som bygger på erfarenheterna och framgångsfaktorerna i PFE. Ett sådant förslag bör presenteras omgående så att det inte uppstår något glapp i effektiviseringsarbetet och så att företagen får långsiktiga villkor i sitt miljö- och energiarbete. När en översyn görs av effektiviseringsprogrammet PFE föreslår Miljöpartiet att det vidgas till att även omfatta mindre företag eftersom det i dag saknas motsvarande stöd för dessa företag att använda energin effektivare.

Medan regeringen avskaffar program för energieffektivisering är frågan om effektivare energianvändning tvärtom högst upp på agendan i energidebatten i omvärlden.

I veckan presenterade Internationella energibyrån IEA sin årliga rapport om den globala energiomställningen, *World Energy Outlook*. Den fokuserar i år på energieffektiviseringens potential. IEA riktar en tydlig rekommendation till alla regeringar att fokusera på smartare användning av energi för att klara tvågradersmålet. Slutsatsen är att åtgärder för energieffektivisering redan är lönsamma med dagens teknik men att det behövs politiska beslut för att sätta i gång den processen.

Energieffektiviseringsprogrammet PFE har varit just ett sätt att med politiska initiativ sätta i gång en effektiviseringsprocess som gynnat både industrin och samhället i stort. Energieffektivisering är det snabbaste och billigaste sättet att minska klimatutsläppen.

Herr talman! Energieffektivisering bör fortsätta att prioriteras, och programmet för energieffektivisering bör utvecklas i stället för att slopas.

Jag yrkar avslag på propositionen och bifall till reservation 1.

Anf. 3 KENT PERSSON (V):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservationerna 1 och 2 i betänkandet samt till den del av propositionen som behandlar måttenheter.

Den borgerliga alliansen skriver följande i det betänkande som vi nu behandlar: "Energieffektivisering är ett viktigt medel för att nå målsättningar om ekologisk hållbarhet och minskad klimatpåverkan, ökad försörjningstrygghet och ökad konkurrenskraft. Det är väsentligt att arbetet med att främja en effektiv användning av energin fortsätter." Vänsterpartiet delar den uppfattningen, och vi har i olika motioner fört fram förslag om hur energieffektiviseringen ska kunna fortsätta i Sverige.

Den proposition och det betänkande som vi nu behandlar handlar om ett av de instrument som varit till gagn för energieffektiviseringen i Sverige, nämligen PFE, programmet för energieffektivisering. Det är ett program som varit till gagn för den elintensiva industrin i Sverige. Det har varit i gång sedan 2005 och kommer att pågå till utgången av detta år, då det avslutas enligt förslag från regeringen. Motivet till att avsluta programmet är att regeringen lagt sig platt för EU-kommissionens tolkning av statsstödsreglerna, eller så anser regeringen att det är rimligt, att den tolkningen är riktig.

Att Danmark i sina förhandlingar med EU lyckats bättre vad gäller ett liknande program har i förhandlingen inte spelat någon som helst roll för den svenska regeringen. Vad har då Danmark sagt? Jo, följande: Visst är det ett statsstöd, men vad är viktigast? Är det att minska koldioxidutsläppen i världen eller är det att vi ska leva upp till statsstödsreglerna? EU-kommissionen gav faktiskt Danmark rätt. Att minska koldioxidutsläppen är ett överordnat mål.

I den rapport som IEA nyligen släppt, *World Energy Outlook*, som jag uppmanar den borgerliga alliansen att läsa och noga studera, konstateras att statsstödet till fossila bränslen är sex gånger större än till förnybara bränslen. Sex gånger större! Även i Sverige har vi vad vi skulle kunna kalla för statsstöd till industrin när det gäller nedsättning av kostnader för fossila bränslen. Så ser det ut i dag. Ändå lägger regeringen fram ett förslag om att programmet ska upphöra, och det utan att komma med ett alternativ. Samtidigt vet vi att programmet har varit mycket lyckat. I stället finns generella skrivningar om att ärendet bereds i Regeringskansliet.

Programmet har drivit på utvecklingen av ny teknik och minskat energikostnaderna och energianvändningen i den elintensiva industrin för dem som deltagit i programmet. Det minsta man kunnat begära av alliansregeringen hade varit att de lagt fram ett alternativ till programmet eftersom man i betänkandet skriver att det är ett viktigt instrument för att effektivisera den svenska industrin.

Men ingenting föreslås. Därför anser Vänsterpartiet att riksdagen borde stödja reservation 2 som innebär att riksdagen klart och tydligt uttalar att regeringen ger Energimyndigheten i uppdrag att arbeta fram ett kompletterande förslag när det gäller energieffektivisering för industrin.

Prot. 2012/13:24
14 november

*Program för
energieffektivisering
och vissa andra frågor*

Det gäller enbart den elintensiva industrin. Programmet bör dock utökas till att även gälla övrig industri. Dessutom behöver vi ta till vara den kunskap som upparbetats inom industrin under den period som programmet pågått. Från att ha varit ett allmänt viktigt jobb i industrin har detta flyttats in i koncernledningarna som det mest prioriterade, vilket har lett till att det under perioden har investerats över 700 miljoner kronor i energieffektivisering. De inom industrin som har varit med här har sagt att en sparad kilowattimme är den effektivaste, billigaste och miljöeffektivaste kilowattimmen. När ska regeringen lära sig och komma med förslag som leder fram till detta?

Herr talman! Jag förväntar mig nu att regeringspartiernas företrädare kommer med förslag som sätter fart på energieffektiviseringen. Detta är ett viktigt instrument i omställningen av det svenska energisystemet.

Anf. 4 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till propositionen och avslag på motionerna.

Jag instämmer i alla lovord som har använts för att beskriva PFE-programmet. Det har varit ett verkligt lyckat program både för klimatet och för industrin i Sverige.

Energieffektivisering är bra både ur miljö- och klimatsynpunkt och ekonomiskt för den som väljer att se om sitt hus. I Alliansens energipolitik har energieffektiviseringsåtgärderna en viktig roll. Tillsammans med den samlade energipolitiken arbetar Sverige för att nå 2020-målen. Vi ligger mycket bättre till för att klara det än många andra EU-länder, som även Lise Nordin påpekade i sitt anförande. De har problem med att nå målen.

PFE-programmet blev beslutat 2004 och trädde i kraft 2005. Jag vill ge den tidigare S-ledda regeringen beröm för att ha infört det här programmet. De energiintensiva företag som deltar i programmet och energieffektiviserar sin verksamhet får i dag en nedsatt elskatt på 0,5 öre per kilowattimme.

Det har som sagt varit en mycket lyckad satsning. De första 100 företag som deltog i programmet åstadkom en eleffektivisering på 1,45 terawattimmar per år. Som tidigare talare har berättat motsvarar det årligen uppvärmning av 80 000 villor. Det är mer än dubbelt så mycket som det man förväntade sig när programmet sattes i gång, 0,6 terawattimmar.

Dessa företag har utfört 1 247 insatser och investerat sammanlagt 708 miljoner kronor. Nu pågår den andra programperioden, och trots att inga nya företag får anmäla sig till programmet efter den 31 december 2012 är det i dag 90 företag som är inne i den andra programperioden, som får fortsätta till 2017. 65 av de företag som är inne i den andra programperioden har redan gjort investeringar för effektiviseringsåtgärder som motsvarar en användning av 0,8 terawattimmar per år.

PFE-programmet har så långt åstadkommit sitt mål att energieffektivera delar av den svenska elintensiva industrin. Tyvärr för PFE-programmet har EU:s miljöstödsriktlinjer förändrats från och med 2008, och det är inte längre möjligt att fortsätta med ytterligare programperioder utan att bryta mot statsstödsreglerna. Som jag tidigare sade har de företag som är inne i programmet rätt att fullfölja sin femårsperiod, men inga nya kommer att bli antagna efter den 31 december i år. Att den här

förlängningen för de företag som redan är inne i programmet åstadkommits är ett resultat av en förhandling mellan den svenska regeringen och EU.

När vi nu avvecklar programmet är det viktigt att arbeta fram andra alternativ, som rösterna från oppositionen i dag har framfört. Det är viktigt att ha lyckade program som kan hjälpa den svenska elintensiva industrin och gärna även andra företag i Sverige att energieffektivisera sin verksamhet.

Herr talman! Riksrevisionen har inlett en granskning av statens insatser för energieffektivisering. Om jag inte missminner mig helt har även röster från oppositionen vid ett flertal tillfällen efterfrågat en översyn av de åtgärder som denna och tidigare regeringar vidtagit för att åstadkomma energieffektiviseringsvinster.

Den granskning som nu pågår ska bland annat titta på följande frågor: Bidrar energieffektiviseringen inom industrin till klimatmålen på kort och lång sikt? Har programmet för energieffektivisering inom industrin bidragit till att åstadkomma tillräckliga energibesparingar och minskade utsläpp? Vad har det kostat? Har regeringen och myndigheterna redovisat effekterna av energieffektiviserande åtgärder för industrin på ett samlat och transparent sätt?

Det är viktiga frågor att få svar på, både för industrin, som investerar och arbetar för bättre energieffektivisering, klimat och ekonomi, och för de svenska skattebetalarna, som också har ett stort intresse av att statens medel används på ett korrekt och effektivt sätt.

Herr talman! Vi kommer självklart även i fortsättningen att behöva incitament för energieffektiviseringsarbete. För att åtgärderna ska bli effektiva kan det vara bra att invänta Riksrevisionens rapport. Men redan i januari kommer det att skickas ut ett pm från Näringsdepartementet som understryker vikten av ett fortsatt effektiviseringsarbete. Arbetet med att främja en effektiv energianvändning kommer att samordnas med införandet av EU:s energieffektiviseringsdirektiv.

Herr talman! Avslutningsvis vill jag berömma oppositionen för beskrivningen av energieffektiviseringsåtgärdernas konsekvenser, där ord som "minskad sårbarhet", "minskade kostnader" och "lönsam affär" finns med. Jag hoppas innerligen att även Riksrevisionen drar samma slutsats när de levererar sin granskning i maj 2013.

Om PFE-programmet har lämnat efter sig en lärdom till industrin är det att klimatnytta och lönsamhet kan vara två sidor av samma mynt. Vi i riksdagen har ett ansvar, vilket oppositionen också understrukt, att se till att det även i framtiden finns effektiva incitament för ett fortsatt energieffektiviseringsarbete. Vi kommer att återkomma till denna kammare med förslag på ytterligare energieffektiviseringsåtgärder och beskrivningar av hur våra energieffektiviseringsmål ska nås.

Anf. 5 LISE NORDIN (MP) replik:

Herr talman! Det gör mig glad att Moderaterna via Cecilie Tenfjord-Toftby talar väl om PFE-programmet och ser den fantastiska besparing som har skett och den succé som även industrin säger att programmet inneburit.

Däremot instämmer jag inte i det resonemang som Cecilie Tenfjord-Toftby för om kostnader för energieffektivisering. De åtgärder som vid-

Prot. 2012/13:24
14 november

*Program för
energieffektivisering
och vissa andra frågor*

tagits via PFE-programmet har varit lönsamma både för industrin och för samhället i stort. Det har inte varit tal om någon kostnad, utan om ett vinn-vinn för alla inblandade parter. Även Internationella energibyrån talar i sin nya prognos, *World Energy Outlook*, om att det är redan lönsamma effektiviseringsåtgärder som man förespråkar. Ifall de åtgärder som redan i dag är lönsamma vidtas menar man i IEA att vi kommer långt närmare tvågradersmålet. Det handlar alltså om lönsamma åtgärder som i dag inte vidtas. För att de ska vidtas menar all expertis att det behövs politiska styrmedel.

Den diskussion vi har i dag om detta specifika effektiviseringsprogram tycker jag bör ses i ljuset av den större diskussionen om hur man ser på behovet av att använda energi smartare. Regeringen har hittills inte varit särskilt pådrivande i EU-sammanhang. Låt mig påminna om att EU har ett mål att minska energianvändningen med 20 procent. Den svenska regeringen har i stället presenterat en prognos om ökad energianvändning för EU-kommissionen.

Därför studsade jag när jag hörde Cecilie Tenfjord-Toftby säga att Sverige ligger bättre till för att nå målet än många andra länder. Eftersom Sverige är det land i EU som enligt prognoserna kommer att öka energianvändningen allra mest undrar jag på vilket sätt Moderaterna och Cecilie Tenfjord-Toftby menar att Sverige ligger bättre till för att nå målet än andra. Min bild är att vi ligger sist.

Anf. 6 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Herr talman! Lise Nordin säger i sin replik att jag har talat om kostnaderna för PFE-programmet. När jag talar om kostnader talar jag om det uppdrag som Riksrevisionen har fått där den ska titta på samtliga energieffektiviseringsåtgärder som både denna regering och den tidigare regeringen har beslutat om där även kostnadsaspekten måste komma in.

PFE-programmet är en del av de energieffektiviseringsåtgärder som tidigare regeringar har satt i kraft och som också denna regering har stöttat. PFE-programmet är lyckat. Som jag sade avslutningsvis i mitt anförande hoppas jag innerligen att även Riksrevisionen kommer fram till det vi i dag står här i kammaren och förutsätter, nämligen att PFE-programmet har varit en lyckosam satsning även ekonomiskt.

När det gäller Sveriges energieffektiviseringsarbete hade vi en avvikande syn i förhållande till det danska ordförandeskapets förslag. Det föreslog en energieffektivisering av primärenergianvändandet. Där vill vi i stället se på hur energin används. Sverige har en stor andel elintensiva industrier. Vi har industrier som använder väldigt mycket el. När de växer så växer också energianvändandet.

Det som är viktigt är att vi använder energi på rätt sätt. Vi ska använda ren energi, och vi ska använda energi effektivt. När man jämför med andra länder räcker det inte med att titta på papperet och se hur många kilowattimmar som används per invånare. Det man måste se på är: Hur ser strukturen ut i de olika länderna? Vad används energin för i de olika länderna?

Sverige har annat sätt att använda energi på. Vår välfärd är till stor del uppbyggd på elintensiv industri. Den industrin vill vi ha kvar. Vi vill också se till att den blir energieffektivare för att stå sig bättre i konkurrensen i framtiden. Därför är det viktigt att vi fortsätter arbetet med att

Anf. 7 LISE NORDIN (MP) replik:

Herr talman! Cecilie Tenfjord-Toftby tycks vara överens om att för att den svenska industrin ska överleva måste vi jobba mer med energieffektivisering för att klara oss i den globala konkurrensen. Då är det inte rimligt att det går åt mer energi för att tillverka en svensk produkt än en produkt i ett annat land.

Låt mig ge ett exempel för att visa på potentialen. Volvos fabrik i Torslanda lärde sig för några år sedan att deras kolleger i belgiska Gent tillverkade exakt samma bil med hälften så mycket el. Självklart är det en konkurrensnackdel för Sverige om vi gör av med dubbelt så mycket el för att tillverka samma bil som i ett annat europeiskt land. Det finns väldigt mycket att göra.

I regeringens budgetar har det under flera år skett en kraftig nedskärning av stödet till energieffektivisering. Totalt sett är det en halvering av det ekonomiska stödet till hushåll och företag för att använda energi smartare. PFE-programmet bör ses som ett steg i den ambition som regeringen tydligen har att fortsätta att minska stödet till energieffektivisering.

Min fråga till Moderaterna och Cecilie Tenfjord-Toftby blir: Hur anser regeringen att Sverige ska bidra till EU:s mål om 20 procent minskad energianvändning genom att tvärtom beräkna en ökad användning av energi och slopa program som PFE-programmet utan att presentera något alternativ?

Anf. 8 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Herr talman! Lise Nordin säger i sin replik att det går åt mer energi för svenska än för utländska produkter. Det är klart en konkurrensnackdel. Som jag tror att Lise Nordin och i varje fall representanterna för Socialdemokraterna och Vänsterpartiet påpekade i sina anföranden har PFE-programmet om någonting visat på lönsamheten för industrin att energieffektivisera. Som Lise Nordin också sade i sin replik har Volvo insett att det lönar sig att energieffektivisera och genom eget arbete sett hur det ska åstadkommas.

PFE-programmet har varit en succé. I dag är 90 företag fortfarande inne i PFE-programmet. PFE-programmet kommer inte att avvecklas den sista december 2012. Det kommer att fortsätta till 2017 med de företag som redan är inne i programmet.

Som jag sade i mitt anförande kommer vi att komma fram med nya förslag när det gäller energieffektivisering. Men vi anser att det är mycket klokt att invänta Riksrevisionens granskning. Det kan vara så att det även finns andra energieffektiviseringsåtgärder som borde finnas i Sverige.

Jag är helt övertygad om att industrin kommer att driva på utvecklingen när det gäller energieffektivisering. Bland annat PFE-programmet har uppmärksammat den på vinsterna och lönsamheten med att vidta dessa åtgärder.

När det gäller regeringens satsningar på energieffektivisering kommer vi att återkomma i budgeten. Jag vill påminna om att vi har 140

*Program för
energieffektivisering
och vissa andra frågor*

miljoner till energirådgivare. Vi har 80 miljoner för insatser för uthållig energianvändning. Vi har 1,3 miljarder för energiforskning där även energieffektiviseringsåtgärder kommer att ingå. Vi har 170 miljoner för energiteknik som självklart också kommer att åstadkomma energieffektiviseringar. Vi har 270 miljoner som ligger inom energieffektiviseringsprogrammet.

Att påstå att alliansregeringen inte satsar på energieffektivisering är att tala osanning.

Anf. 9 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Det var intressant att lyssna till sista delen av Cecilie Tenfjord-Toftbys replik där hon räknade upp all den satsning man gör på energieffektivisering i sitt budgetprogram utan att därför ha någon som helst strategi för hur det ska genomföras och vilka prioriteringar som ska göras.

Det vi kan se är att det program som har varit väldigt effektivt nu kommer att upphöra vid utgången av 2012. Sedan är det riktigt att de som är inne i programmet får fortsätta. Men det är inte ett resultat av förhandlingarna.

EU-kommissionen konstaterar att det inte behövs några nya beslut. Det beslut som fattades 2004 gäller fortfarande. Det var den kommentar som EU-kommissionen hade på den anmälan som regeringen gjorde till EU-kommissionen. Det behövdes alltså inte.

Regeringen konstaterar då att det inte finns stöd för att fortsätta programmet trots att andra länder har lyckats med likartade satsningar. Här menar jag att regeringen har varit väldigt undfallande i sina diskussioner om en fortsättning. Det finns ingen strategi.

Nu fick jag höra här att vi ska avvakta Riksrevisionens rapport och vad den kommer fram till 2013. Tiden går. Första gången som jag var med och diskuterade energieffektivisering i kammaren var 2006 med dåvarande energiministern, som poängterade vikten av energieffektivisering som ett av de viktigare inslagen.

Än i dag, 2012, sex år efteråt, står vi och diskuterar samma sak. Det handlar om vikten av energieffektivisering. När får vi se en strategi och ett förslag på hur vi ska verkställa det direktiv som vi alla talar om att vi ska göra och som IEA, energirådgivningsbyrån, säger är den viktigaste delen för omställning av energisystemet?

Anf. 10 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Herr talman! Jag uppfattade Kent Perssons inlägg mer som ett konstaterande av sitt eget tidigare anförande.

När det gäller när vi har för avsikt att återkomma till kammaren med ett nytt program är det klokt att vänta. Riksrevisionen har efter ett flertal påtryckningar från oppositionen i kammaren där den har efterfrågat en översyn av de energieffektiviseringsåtgärder som finns i Sverige beslutat sig för att granska samtliga energieffektiviseringsåtgärder. Jag tycker att det vore klokt, och det tycker även regeringen, att man avvaktar de slutsatser som Riksrevisionen kommer fram till.

PFE-programmet avslutas inte. Det är i dag nästan 90 företag som är inne i programmet. I den första programperioden var det 100 företag som var inne. Vi har framför oss en situation där lika många företag som

redan har gått ur PFE-programmet finns där i dag. De kommer att kunna fortsätta arbeta med sina energieffektiviseringsåtgärder fram till och med 2017.

Kent Persson säger att det inte var någon förhandling i kommissionen. Det berodde väl också på att den svenska regeringen lämnade in en anmälan där man bad att få fortsätta med de företag som redan var inne i programmet. Det visar att även kommissionen ibland kan fatta kloka beslut. Personligen skulle jag hellre se att hela EU införde PFE-program när Sverige behövde avveckla det.

Jag hoppas att vi i riksdagen ska kunna komma tillbaka till förslag på ett program där vi även kan få med oss övriga EU-länder, för Sverige är duktigt när det gäller energieffektivisering. Vi har mycket att lära ut till övriga EU-länder på samma sätt som Volvo har tagit åt sig lärdomen från Gent i sin verksamhet.

Anf. 11 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Nu ska vi visst invänta övriga EU-länder också; det var vad Cecilie Tenfjord-Toftby sade. Detta håller inte. EU-kommissionen konstaterar att det inte behövdes något nytt beslut när det gäller PFE-programmet. Det står klart och tydligt i propositionen och även i betänkandet. Det behövdes alltså inte.

Regeringen har haft tid på sig att utforma en annan typ av förslag. Det håller inte att vi från oppositionen ska stå här i kammaren år efter år och fråga: När kommer ett energieffektiviseringsbeslut som har en strategisk inriktning där vi pekar ut vilka insatser vi ska göra? Det finns ingenting som är gratis här i världen; det har vi lärt oss. Allting ska betalas, även denna typ av energieffektiviseringsåtgärder. Det är oerhört viktigt att regeringen, samhället och det offentliga går före med både morot och piska för att detta ska sätta fart. Jag menar att detta måste göras om vi på allvar ska nå upp till en begränsning av effekten av koldioxidutsläppen eller uppvärmningen av klimatet. Det är till syvende och sist vad det handlar om.

Jag uppmanar er att läsa IEA:s *World Energy Outlook* och ta till er av vad de skriver om detta. Där visar man, som har sagts tidigare, att det redan i dag med befintlig teknik finns möjligheter att åstadkomma rejäla förändringar av energisystemet som gör att vi kan begränsa effekterna av uppvärmningen av vårt klimat. Om vi skulle gå ännu lite längre skulle vi klara av tvågradersmålet. Det är IEA:s slutsats när det gäller energieffektivisering. Så kom igen nu!

Anf. 12 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik:

Herr talman! Inget är gratis, säger Kent Persson. Just det! Därför är det bra att man får en granskning av de åtgärder som vidtas så att man säkrar att de i alla fall är kostnadseffektiva.

Någon måste alltid betala för det vi gör, säger Kent Persson i sin replik. Energieffektivisering är väl värt de pengar som man satsar. Men det måste göras på det mest kostnadseffektiva sättet. Därför välkomnar jag – och jag vet att i alla fall delar av oppositionen också gör det – den granskning som just nu pågår.

Jag vill att varje skattekrona som vi använder på energieffektiviseringsåtgärder ska vara så lönsam som möjligt. Jag är helt övertygad om

Prot. 2012/13:24
14 november

*Program för
energieffektivisering
och vissa andra frågor*

att den svenska industrin är av precis samma uppfattning. Varje krona som de investerar i energieffektiviseringsåtgärder ska löna sig. Jag vet att vi har duktiga och drivande företag i Sverige som jobbar med energieffektivisering även utan PFE-programmet.

Kent Persson frågar: När kommer ni med ett helhetsgrepp på energieffektivisering och ett strategiskt energieffektiviseringsprogram? Jag kan tyvärr inte ge något datum för det, men jag är helt övertygad om att även energieffektiviseringsåtgärder måste ses i ett helhetsperspektiv, precis som Kent Persson sade. De måste vara hållbara inte bara när det gäller att spara kilowatt, utan det handlar också om hållbarheten för hela det svenska samhället. Vi ska ha en total energipolitik som åstadkommer både klimatmål och mål om fortsatt stärkt konkurrenskraft för att säkra den svenska vården, den svenska välfärden och den svenska framtiden.

Anf. 13 EVA FLYBORG (FP):

Herr talman! Energieffektivisering är en viktig fråga som berör oss alla. Vi alla här och alla andra i hela Sveriges land kan som privatpersoner göra olika saker. Man kan isolera sitt hus, man kan sätta in treglasfönster och lågenergilampor och inte minst ha rätt temperatur hemma. Men det är lika viktigt att såväl stat och kommun som industri hushållar med elen och effektiviserar sin verksamhet. Det kanske låter självklart, men det måste sägas.

Sverige är under stora delar av året både kallt och mörkt med stor efterfrågan på el och annan energi. Vår industri har en struktur som innebär att det går åt stora mängder energi i såväl processer som i transporter. Avstånden inom landet – Sverige är ett stort och avlångt land – men också för exporten är stora och kostar massor av energi. En viktig grundbult i det svenska samhället är därför en god och säker tillgång på billig energi. Det är mot denna bakgrund som vi anser att den svenska energiproduktionen måste säkras för framtiden med beslut redan nu. Vi behöver en energiproduktion som ska vara effektiv och koldioxidsnål och stå på egna ben – typ kärnkraft.

Allt är dock inte löst med en ökad energiproduktion. Minst lika viktigt är att vi bejakar ny teknik som gör att vi kan effektivisera vår energianvändning. Det är detta som dagens debatt så tydligt handlar om. Tekniken går ständigt framåt genom innovationer och den fria marknaden som leder till att mycket runt omkring oss blir allt energisnålare utan att för den skull tappa i kapacitet.

Regeringens lyckade program för energieffektivisering måste dess värre upphöra på grund av EU:s nya riktlinjer för stöd till miljöskydd, som vi har hört här tidigare i dag. Energieffektiviseringsprogrammen har varit mycket uppskattade, och de har utan tvekan bidragit till att man har kunnat göra den energiintensiva industrin än mer energisnål och effektiv med ny teknik. Sverige har hos EU-kommissionen sökt och fått tillåtelse att fortsätta med programmen fram till 2017 förutsatt att företaget finns med i systemet den sista december 2012. Det är bra, och det är också bra att Näringsdepartementet arbetar för att den energiintensiva industrin kommer med i genomförandet av det nya energieffektiviseringsalternativet.

Ingen har i dag, herr talman, talat om att energieffektiviseringsprogrammet har varit dåligt. Ingen har sagt att det inte ska få fortsätta i någon form. Vi är egentligen helt överens.

Det finns självfallet goda exempel på att industrin och företagen driver på själva utan statens medverkan. Låt mig bara ta några exempel: Eon har ett projekt där man hjälper privatkunder att spara el. 10 000 elkunder deltar för närvarande i projektet. Hitintills är erfarenheterna goda – ca 5 procent lägre snittförbrukning har uppnåtts. Det är mycket lovande, tycker jag. SKL, Sveriges Kommuner och Landsting, bedriver ett energieffektiviseringsarbete där staten har anslagit ett årligt ekonomiskt stöd fram till 2014 om ungefär 100 miljoner kronor årligen. En del länsstyrelser har också satt i gång egna energinätverk för att hjälpa företagen att komma i gång med effektiviseringsarbetet. Det gäller till exempel Länsstyrelsen i Jönköpings län. Låt mig framhålla detta; det är mycket bra!

Herr talman! Det kan ibland låta som att PFE-programmet är det enda som görs när det gäller energieffektivisering i vårt land. Så är inte fallet. Vi står inte och faller med statliga insatser. Det görs saker på privat väg genom företagen och elbolagen själva, genom länsstyrelser och andra sammanslagningar och inte minst genom industrin och dess egna föreningar.

Herr talman! Låt mig nämna en liten detalj. Svenskt Näringsliv har i sitt remissvar – och vi är säkert flera som har läst alla remissvar – inget att erinra mot regeringens handlande i kontakterna med EU utan framhåller tvärtom hur bra Näringsdepartementet har arbetat med frågan. Jag tycker att det är en lite annorlunda bild än den som några talare tidigare har försökt utmåla. Man ger dem till och med en eloge för det enträigna arbetet för att få fortsätta att driva programmet.

Regeringen arbetar just nu med frågan, och jag tycker att det är en rimlig utgångspunkt att ha. Regeringen måste få arbeta med frågan. Det är inte heller så, som en del av oppositionen har försökt framställa det, att företagen nu står helt ensamma och inte kan arbeta med energieffektivisering. Så är inte fallet, utan det sker runt om i vårt land i detta nu och kommer även att fortsätta.

Jag tycker att det är klokt att man inväntar den utredning som Riksrevisionen gör. Inte minst oppositionen brukar framhålla hur bra det är när Riksrevisionen gör nedslag och reviderar de statliga programmen. Går skattebetalarnas pengar till rätt saker? Använder vi dem effektivt? Ska vi fortsätta på det här sättet eller ska vi göra något annat? Ska vi lägga till någon dimension som det nuvarande programmet inte har? Låt oss titta på det!

Jag hyser förtröstan om att det här kommer att fortsätta och att energieffektiviseringen – låt oss kalla den PFE 2.0 – kommer tillbaka i ännu bättre form. Det finns ingen som är emot det. Alla är egentligen överens i denna kammare, herr talman.

Därför yrkar jag bifall till utskottets förslag och avslag på samtliga reservationer och motioner.

Prot. 2012/13:24
14 november

*Program för
energieffektivisering
och vissa andra frågor*

Anf. 14 HELENA LINDAHL (C):

Herr talman! Alla andra som lyssnar och eventuellt tittar! Jag kommer nog att upprepa en del av det som mina kolleger har sagt tidigare, men det var någon som sade att upprepning är kunskapens moder.

Att använda våra resurser, och även energin, effektivt är en förutsättning för ekonomisk tillväxt och långsiktig hållbarhet. För svensk elintensiv industri är energieffektiviseringar en konkurrensfördel. Stålindustrins smältugnar och pappersbrukens pannor står inte bara för några av våra viktigaste exportprodukter utan använder även en stor del av vår el. Om ett industriföretag kan uppmuntras att använda mindre energi är det bra för företagets resultaträkning och för energisystemet i stort.

Sedan PFE inleddes 2005 har energiintensiva företag som energieffektiviserar en nedsatt skatt på 0,5 öre per kilowattimme. Första programperioden ledde det till en årlig energieffektivisering på 1,45 terawattimmar, vilket är lika mycket energi som, enligt de uppgifter jag har fått, används i 60 000 eluppvärmda villor på ett år. Det var några som sade 80 000, men då kan jag kanske dra slutsatsen att dessa 60 000 villor fanns i Norrland där det är lite kallare. De 100 företag som deltog satsade totalt 708 miljoner kronor på energieffektiviserande åtgärder.

Den andra programperioden, som pågår just nu, visar ett ännu bättre resultat. Under de två första åren av den fem år långa programperioden har 65 av de deltagande företagen redan beslutat om investeringar som kommer att leda till en sammanlagd energieffektivisering på 0,8 terawattimmar, och det är mycket bra.

Sedan PFE inrättades i Sverige har EU antagit nya riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd. Den processen gör att det nu saknas rättsliga förutsättningar för Sverige att starta nya PFE-perioder efter 2012. Det är mycket trist. Centerpartiet, liksom Alliansen, tycker att det här har varit ett formidabelt program. Jag kan tycka att det låter lite grann i den här debatten som om vissa företrädare för oppositionen påstår att regeringen inte bryr sig om energieffektivisering eller skulle ge upp det här programmet alldeles för lättvindigt. Så är inte fallet. Vi skulle naturligtvis behålla det om vi kunde. Vi ser ju vilka effekter det har gett och ger.

Jag tycker att Miljöpartiets och Vänsterpartiets antaganden i motionen är felaktiga. Regeringen har förhandlat med EU. PFE strider tyvärr mot EU-rätten. I remissvaren är det inte heller någon remissinstans som invänder mot den sakfrågan, precis som Eva Flyborg påpekade.

Att Vänsterpartiet som är ett EU-skeptiskt parti i opposition inte bryr sig om EU-gemensam lagstiftning förvånar mig kanske inte, men att Miljöpartiet, som numera vill vara med i EU, gör detsamma är betydligt mer allvarligt.

Jag, Centerpartiet och Alliansen är måna om att hitta nya sätt att stimulera energieffektivisering i samhället i allmänhet och i industrin i synnerhet. Jag vet att vår energiminister nu arbetar mycket intensivt med att hitta en ersättning för att stimulera den elintensiva industrin att fortsätta energieffektivisera. Ambitionen är att den energiintensiva industrin även i fortsättningen ska ha starka drivkrafter att energieffektivisera.

Jag vill också påpeka att Sveriges klimatmål fortfarande kvarstår. Vi ska energieffektivisera 20 procent fram till 2020. Vilka styrmedel som vi ska ha för att nå de här målen ses just nu över i Regeringskansliet. Det görs tillsammans med branschen, miljöorganisationer etcetera. Det ska

träda i kraft 2014. Det skulle förvåna mig väldigt mycket om inte industrin skulle finnas med där.

Prot. 2012/13:24
14 november

Anf. 15 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Tack för ditt anförande, Helena Lindahl! Samtliga känner väl till att vi är EU-skeptiker. Det innebär givetvis inte att vi inte jobbar inom ramen för vad som är möjligt inom EU. Det behövs också åtgärder som går över nationsgränserna, bland annat för att nå klimatmålen. Det är oerhört viktigt, men där är också EU för litet. Det behövs internationella överenskommelser.

Men vad är egentligen viktigast? Är det viktigast att nå klimatmålen om en begränsning till två graders uppvärmning? Eller är det statsstödsreglerna inom EU som är viktigast? I fall efter fall, inom område efter område, lever inte EU:s medlemsländer upp till sina egna statsstödsregler. Statsstöd ges fäktiskt i stor utsträckning till fossila bränslen i EU-länderna, och det sker med EU-kommissionens goda minne.

Jag menar att det hade varit på sin plats att prova detta ordentligt och låta EU-kommissionen komma med en dom om att vi bryter mot statsstödsreglerna. Danmark fick igenom sin argumentation. Vad är viktigast? Är det klimatförändringarna och möjligheten att begränsa effekterna av dem eller är det statsstödsreglerna? Danmark fick rätt. Jag menar att vi skulle ha provat den linjen. Det handlar inte om att strunta i vad som har sagts. Vi har diskuterat oerhört många direktiv som är besvärliga att genomföra i Sverige och som vi är tvungna att genomföra. Så är det. Vi har förlorat i de diskussionerna, men här har vi inte ens provat. Jag menar att vi skulle ha gjort det.

Anf. 16 HELENA LINDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag vänder mig emot att ni säger att regeringen har varit alltför passiv i förhandlingen om PFE, det vill säga att vi i princip inte skulle vilja förlänga PFE, Kent Persson. Det intrycket får jag. Jag tycker att det är fel. Jag vet mycket väl att den svenska regeringen har förhandlat, och det har lett till att vi fått två års ytterligare dispens. Jag tycker inte att det är illa.

Däremot tycker jag, precis som alla i det här rummet antar jag, att det är synd att PFE upphör eftersom det har varit så fantastiskt effektivt. Det viktigaste är fortfarande att nå klimatmålen, Kent Persson.

Fortfarande kvarstår att vi har 20 procents energieffektiviseringskrav till 2020.

EU har också märkt att arbetet när det gäller energieffektivisering generellt har saktat ned för de europeiska länderna, och det är också därför EU nu tillsätter ett energieffektiviseringsdirektiv om att vi måste visa på vilka styrmedel vi ska ha för att nå dessa mål.

Vi kommer inte att överge de här målen, och jag vet mycket väl att energiminister Anna-Karin Hatt jobbar hårt med detta. Det är ju inte så att hon struntar i den effekt som PFE har gett, utan hon försöker jobba med liknande möjligheter. Jag tror därför inte att Kent Persson ska oroa sig för det.

*Program för
energieffektivisering
och vissa andra frågor*

Anf. 17 KENT PERSSON (V) replik:

Herr talman! Jo, jag känner stor oro. Sedan 2006 har vi diskuterat energieffektivisering i den här kammaren. Vi har haft åtskilliga debatter, och jag står än i dag här, sex år senare, och diskuterar i princip samma sak.

Vad är strategin? Var är de utpekade prioriteringarna? Jag kan inte se på vilket sätt vi ska nå de här målen. Vi diskuterade nära-noll-energi-propositionen i kammaren i våras. Det som hade kunnat vara ett verkligt viktigt instrument i energieffektiviseringsarbetet var nära-noll-passivitet från regeringen.

Jag menar att regeringen har varit passiv i de här diskussionerna. Jag kan inte tolka det på annat sätt när EU-kommissionen säger att det inte behövs något nytt beslut. Det beslut som fattades 2004 när vi ansökte om att få genomföra PFE-programmet kvarstod. Det var deras kommentar. Det beslutet kvarstod, och alltså behövde ingen förlängning begäras.

Det allvarliga är att det inte finns någon utpekad väg hur det här ska fortsätta efter att PFE-programmet upphör att gälla. Som vanligt pågår arbete inom Regeringskansliet. Det hade varit på sin plats att vi hade fått förslag på hur det skulle kunna se ut inför framtiden. Energieffektivisering och hur vi använder energi är nämligen avgörande för om vi ska kunna ställa om hela energisystemet inför framtiden. Det är en viktig och bidragande del i att nå våra klimatmål.

Anf. 18 HELENA LINDAHL (C) replik:

Herr talman! Statsstödsreglerna när det gäller miljö har ändrats sedan 2004, och det är därför vi har försatts i den här situationen. Det är det första.

Sedan måste jag faktiskt säga, Kent Persson, att jag lite grann tycker att ni slår in öppna dörrar och försöker koka soppa på en spik. Det vi är överens om är att PFE har varit effektiv och bra, och vi tycker att det är synd att den ska upphöra. Men vi har ändå lärt oss väldigt mycket av PFE, och det ska vi ta med oss.

Precis detta jobbar man med i Regeringskansliet. Vad är det som är så fel med att man jobbar i Regeringskansliet? Det tycker jag känns lite konstigt. Det är väl toppen att man gör det. Det vore värre om man inte gjorde det, Kent Persson, för det här är en rätt komplex fråga. Det är ju inte så att det finns någon enkel lösning.

Nu har EU sagt sitt, och vi måste gå vidare med någonting annat. Antingen får man då bryta ihop eller så får man bita ihop och göra det bästa av det. Jag lovar Kent Persson att vi kommer att komma tillbaka med förslag som jag också hoppas och tror att Vänsterpartiet ska kunna vara nöjda med.

Anf. 19 LISE NORDIN (MP) replik:

Herr talman! Alliansregeringen tycks följa EU när det passar. EU har satt ett mål om minskad energianvändning med 20 procent. Den svenska regeringen har tvärtom ett mål om att öka energianvändningen. Vad det gäller det övergripande målet om en minskad energianvändning väljer alltså den svenska regeringen att inte gå EU:s väg. Men vad gäller att slopa det mest effektiva programmet för energieffektivisering är man väldigt noggrann med att inte stöta sig med EU.

Vi har i dag hört representanter för regeringen hänvisa till Riksrevisionens granskning. Självklart står Miljöpartiet bakom en granskning av de åtgärder som har vidtagits och huruvida de är effektiva. Men att låta Riksrevisionen vara de som ska ta fram nya idéer tycker jag låter oroväckande. Att hela tiden hänvisa till att Riksrevisionens granskning är det som nu ligger i röret i väntan på politiska förslag för energieffektivisering tycker jag låter oroväckande. Är det så att regeringen saknar idéer för energieffektivisering?

Helena Lindahl sade tidigare i denna debatt att det inte alls är så att regeringen inte är intresserad av energieffektivisering och gav bilden av att det minsann finns flera åtgärder. Men om vi tittar på vad som ligger i årets budget och vad regeringen har fört för politik i de budgetar man har lagt fram medan man har styrt ser vi att det är en halvering av det ekonomiska stödet till energieffektivisering.

Det är i årets budget hälften så mycket pengar till energieffektivisering som det var innan den här regeringen tillträdde. På vilket sätt innebär slopandet av energieffektiviseringsstöd – PFE är ett av dem, men det finns många fler som har slopats eller har skurits ned – att Sverige bidrar till EU:s mål om 20 procents minskad energianvändning?

Anf. 20 HELENA LINDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag betvivlar inte ambitionerna från Miljöpartiet, men jag måste återigen säga att det inte är seriöst att peka ut regeringen som om man inte skulle göra tillräckligt när det gäller energieffektivisering, att man inte skulle vara intresserad av energieffektivisering, att man skulle sakta ned utvecklingen av det förnybara etcetera. Vi har diskuterat detta tidigare i många omgångar i de här talarstolarna, och det är definitivt inte sant.

Som jag sade tidigare har vi ambitiösa mål. När det gäller 2020-målen har vi som ambition att uppnå dem, men jag kan inte stå här och säga exakt vilka styrmedel vi ska ha för att nå målen, för det jobbar man med just nu. Parallellt med att PFE nu fasas ut måste man hitta andra möjligheter för exempelvis industrin att fortsätta den framgångsrika vägen med energieffektivisering. Jag är precis lika intresserad som ni av att utvidga detta till små och medelstora företag och även av att utöka den möjligheten för privatpersoner.

Men den största utmaningen som vi har på Europainivå är att genomföra energieffektiviseringsdirektivet, och det kommer att läggas enormt mycket kraft på det. När man sedan har bestämt vilka styrmedel man ska ha kommer det också på ett helt annat sätt att synas i budgeten, och där kommer också industrin att finnas med.

Jag tror därför inte att det ska finnas någon anledning till oro. Jag vet dock att det i de här talarstolarna handlar jättemycket om att man ska vinna poäng. Man ska tala om att regeringen gör för lite och för sent. Det är en slogan som jag snart tror att ni får trycka på era t-shirtar. Det håller inte.

Anf. 21 LISE NORDIN (MP) replik:

Herr talman! Miljöpartiet tycker att den här debatten är alldeles för viktig för att förminskas till att vinna billiga poäng. Att energieffektiv-

sera är den absolut viktigaste pusselbiten för att snabbt kunna nå våra klimatmål och nå målet om 100 procent förnybar energi.

Ibland undrar jag om regeringen tycker att det är alldeles för långt till Danmark. Danmark lyckas med mycket av det som Sverige skulle behöva dra lärdom av. Medan den svenska regeringen hävdar att nettodebitering, alltså rätten för privatpersoner att sälja el, inte är förenligt med EU-regler lyckas Danmark. När den svenska regeringen säger att energisparprogram till industrin inte är möjligt att förena med EU-regler lyckas Danmark. När den svenska regeringen säger att kärnkraft har en roll i framtidens energisystem lyckas Danmark över partigränserna enas om ett mål om 100 procent förnybar energi.

Jag håller inte med Centerpartiet och Helena Lindahl om att Sverige har ambitiösa mål för energieffektivisering när Sverige har skickat en prognos om ökad energianvändning till EU-kommissionen. Sverige är, herr talman, en av bromsklossarna i att nå EU:s mål om 20 procents minskad energianvändning därför att man inte ställer upp på det målet. I stället vill man öka energianvändningen, och det är utifrån det som man nu bör se dagens fråga om att regeringen vill slopa PFE-programmet och i dag inte har något förslag till alternativ.

Om vi ser till de budgetar som läggs fram halveras stödet till energieffektivisering. Regeringen har haft många år på sig att titta på fler förslag för energieffektivisering. Hittills har man dock inte levererat, utan vad vi i stället ser är ett halverat stöd i budgetarna till energieffektivisering.

Anf. 22 HELENA LINDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag tycker att man delvis blandar äpplen och päron när man jämför med Danmark. Jag tycker ibland att det faktiskt är fel att jämföra med Danmark. Sverige är till skillnad mot Danmark ett väldigt elintensivt land. Vi har stora industrier som kräver mycket el, och vi är beroende av den exporten. Det går inte att jämföra med Danmark som har en helt annan typ av industri. Jag tycker att det också är viktigt att påpeka.

I ljuset av det kan jag säga att det inte är fel att använda el, men vi ska göra det på rätt sätt. Det är det som det här handlar om, tycker jag, att använda energi och el på ett smart sätt.

Sedan kan jag inte låta bli, eftersom Eva Flyborg ändå var inne på det, att med en blinkning säga att vi inte bygger några kärnkraftverk just nu. Med det har jag inget mer att tillägga.

Anf. 23 LARS ISOVAARA (SD):

Herr talman! Ibland får jag känslan att begreppen energieffektivisering och energibesparing blandas ihop. Enligt min mening kan inte avsikten vara att det sätts ett tak på den absoluta energiförbrukningen. Energiförbrukning i sig behöver inte vara av ondo. Tvärtom betyder energiförbrukning att vi har möjlighet att förse mänskligheten med de mest basala förutsättningarna för att leva ett dragligt liv.

1,3 miljarder människor, 20 procent av jordens befolkning, har i dag inte tillgång till elström. Vad har de för alternativ när de ska utföra något så grundläggande som att laga ett mål mat? Eldning med ved och kol är det som vanligtvis finns tillgängligt. WHO beräknar att en och en halv miljon människor årligen dör på grund av matlagning över öppen eld. Majoriteten är kvinnor. Hur mycket mat förfärs varje år för att det inte finns kapacitet i form av kyl och frys att förvara mat i? Hur mycket orenat vatten dricks varje dag på grund av att det inte finns möjlighet att rena vattnet? Allt detta kräver energi i någon form. Det kan vi inte blunda för. För mig känns det således besynnerligt att vi skulle sätta ett absolut tak på energi- eller elförbrukningen. Däremot är det ganska självklart att vi bör sträva efter att använda och producera energi på ett så effektivt och miljömässigt godtagbart sätt som möjligt.

Herr talman! När det gäller effektivisering är det i och för sig inte ett problem som enbart kan isoleras till energiområdet. På 1940-talet var tiotusentals människor sysselsatta med den svenska sockerbetsskörd. Några decennier senare var allt mekaniserat och det behövdes endast en fyrtiondel av den tidigare arbetstidsåtgången. Den arbetskraft som friställdes från betsskörd kunde ta sig an andra arbetsuppgifter i samhället. Så ser jag också på energieffektivisering. Den energi som frigörs, så att säga blir över efter en effektivisering, kan således användas inom andra nödvändiga samhällssektorer. Jag menar att en effektivisering, rationalisering, inte nödvändigtvis måste ha den innebörden att det konsumeras mindre totalt sett. Konsekvensen bör däremot vara att det som produceras just produceras effektivare.

Herr talman! Det finns egentligen mycket att diskutera kring just begreppet effektivitet. Resultatet av en energieffektivisering kan i högsta grad bero på var mätinstrumentet placeras. Är det primärenergien som avses eller är det slutanvändning av energi som avses? Det är viktigt att ett totalt systemtänkande finns på plats, den totala energimängden från vaggan till graven, med andra ord. Finns inte detta systemtänkande är det en uppenbar risk att åtgärderna kan bli en sorts suboptimering eller i sämsta fall rent av kontraproduktiva. Låt mig ta ett exempel:

Alla är vi nog överens om att en elmotor har en betydligt högre verkningsgrad än en förbränningsmotor, men elen till elmotorn måste produceras någonstans. Tänker vi oss då att elen produceras i ett kol- eller gaskraftverk, vilket inte är helt ovanligt på kontinenten, är det inte särskilt svårt att påvisa att det till och med kan innebära ett högre utsläpp av koldioxid om vi väljer lösningen med elfordon än lösningen med ett modernt dieselfordon, givet att vi har samma uteffekt.

Herr talman! Såvitt jag förstår har det nuvarande programmet, PFE, tjänat väl, men jag inser också att alla program har ett bästföredatum och att det finns en uppenbar risk för att verkningsgraden för ett program minskar om man fortsätter i samma hjulspår. Just därför är jag beredd att se vad regeringen kan åstadkomma när den utlovade samordningen med energieffektiviseringsprogrammet väl presenteras. Jag förutsätter att det i samband med detta tas fram styrmedel som har ett systemperspektiv som också inbegriper primärenergien.

Anf. 24 PENILLA GUNTHER (KD):

Herr talman! Det är en intressant debatt som förs om energieffektiviseringsprogrammet och dess vara eller icke vara. Ibland känner jag som kristdemokrat att tilltron till program och projekt är väldigt stor i det här landet. Så länge de finns i strukturerade former som betalas av staten, när det är statliga stöd till saker och ting, förutsätts det automatiskt på något sätt att det ska fungera.

Nu har programmet för energieffektivisering varit väldigt bra. Det har gett väldigt goda resultat. Men när man enligt EU:s nya riktlinjer gör det omöjligt att starta en ny programperiod måste ju frågan ställas: Har vi en tilltro till det svenska folket och dem som är företagsledare? Oavsett om det är små eller stora företag ligger det i företagets intresse i dag att faktiskt spara energi eller vara mer effektiva med sin energianvändning över huvud taget.

Den låga tilltro som jag på något sätt hör från oppositionen till individers och företags egna initiativ och idéer för hur man ska bli bättre på det här området tycker jag är väldigt beklämmande. Det är trots allt en viktig hållbarhetsfråga. Många företag har ju i dag en viktig hållbarhetsstrategi som innehåller sociala, ekonomiska och miljömässiga mål. Hur ska vi komma till rätta med det här i Sverige så att vi tror på människors egna möjligheter att faktiskt kunna klara sådana här egentligen basala saker som det handlar om i dagens läge? Det finns inget företag, vågar jag påstå, som inte är intresserat av att bli bättre i de här frågorna, inte minst för just ekonomins skull.

Jag skulle också vilja slå ett slag för de möjligheter som små och medelstora företag har att faktiskt bli bättre på det här området. I Västra Götaland och Skåne finns det en verksamhet som kallas Miljöbron. Det är en verksamhet som syftar till samarbete mellan näringsliv och studenter. Man ger studenterna möjligheter att gå in i företag och verksamheter för att göra olika miljöarbeten, till exempel med miljöledningssystem, med att titta på avfalls- och energiteknik och så vidare. Just i år, 2012, har de också ett temaår för just energi.

I den här verksamheten har under årens lopp över tusen företag deltagit. Det företag där jag själv arbetade innan jag kom in i riksdagen anlade Miljöbron för att se hur man skulle kunna bli bättre på just miljöledning. Det var ett litet företag, icke desto mindre var man faktiskt intresserad av de här frågorna, alltifrån hur man hanterar sin pappersanvändning till sitt avfall och annan energianvändning.

Det går att hitta lösningar. Det är så lätt att vi ibland diskuterar industrin, som naturligtvis har det största energibehovet och använder mest energi, men vi ska också konstatera att de många små och medelstora företagen, som det finns flest av i Sverige, ju har jättestora effektiviseringsmöjligheter. Men de har inte alla gånger uppfyllt kraven för att vara med i det här programmet, därför måste vi hitta fler lösningar och möjligheter för dem och ge förslag på sådana saker som till exempel Miljöbron.

Det är också möjligt att se på produktion kontra stödprocesser. Alla sysslar inte med produktion i den meningen. Just därför måste man titta på stödprocesserna som alla företag är beroende av. Vi pratar ventilation, belysning, uppvärmning och så vidare. Därför finns det en mängd olika åtgärder som är intressanta, även utan ett program av det slaget.

Jag tror att de förslag som kommer att komma ut från Näringsdepartementet på hur EU-direktivet ska genomföras i Sverige kommer att bli både bra och intressanta för fler företag än vad programmet har syftat till. Då har vi inte förlorat något, utan tvärtom har vi vunnit något för fler företag i Sverige och andra verksamheter.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 15 §.)

Prot. 2012/13:24
14 november

*Program för
energieffektivisering
och vissa andra frågor*

9 § Hanteringsordning av Riksrevisionens rapporter m.m.

Föredrogs
konstitutionsutskottets betänkande 2012/13:KU5
Hanteringsordning av Riksrevisionens rapporter m.m. (framst.
2011/12:RS3).

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 15 §.)

10 § Ändringar i radio- och tv-lagen

Föredrogs
konstitutionsutskottets betänkande 2012/13:KU6
Ändringar i radio- och tv-lagen (prop. 2011/12:151).

*Ändringar i radio- och
tv-lagen*

Anf. 25 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S):

Herr talman! Det är inte så länge sedan konstitutionsutskottet debatterade just radio- och tv-frågor, men då var det utifrån en behandling av motioner från allmänna motionstiden. I dag behandlar vi regeringens proposition *Ändringar i radio- och tv-lagen*.

Man kan vid första anblicken tycka att det är små förändringar regeringen föreslår, men varje ändring får konsekvenser på både gott och ont. Det är vårt ansvar att väga för- och nackdelarna med förslaget. Detta betänkande innehåller både för- och nackdelar. I radio- och tv-frågor innebär det ofta att väga konsumenternas, alltså tittarnas och lyssnarnas, behov mot möjligheterna för mediebolagen att verka i en konkurrensutsatt marknad.

Det finns i dag förslag på två sådana förändringar. Vi från Socialdemokraterna säger ja till den ena förändringen men avvisar i nuläget den andra. Vi säger ja till kravet på ökad tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning genom att även sändningar som sker via tråd, det vill säga sändningar via kabelnät eller sändningar via bredbandet, ska göras tillgängliga i form av till exempel textning, tolkning, uppläst text eller liknande teknik.

Enligt reglerna om etableringsfrihet för trådsändningar har varje svensk medborgare och varje svensk juridisk person rätt att sända radioprogram genom tråd. I radioprogram ingår även tv-sändningar. Etableringsfriheten att sända genom tråd har inte varit helt oinskränkt. I grund-

lagen anges vilka undantag som får göras i lag. Genom den förändring i yttrandefrihetsgrundlagen som träder i kraft den 1 januari görs denna förändring som i dag ligger på riksdagens bord möjlig, och vi från Socialdemokraterna stöder regeringens förslag.

Frågan som vi säger nej till rör en utökad möjlighet att använda även kortare avbrott än en minut i direktsända sportevenemang för annonser. Vår grundinställning är att det måste finnas en väl avvägd balans mellan tittarnas och lyssnarnas behov av att ta del av sändningar utan för många avbrott och antalet reklaminslag. Vi har också vidhållit att totaltiden åtta minuters reklamavbrott per timme med viss flexibilitet är i grunden fullt tillräcklig.

Jag vågar nog säga att de allra flesta upplever att det är en för stor del av sändningstiden som består av reklaminslag, och det är en uppfattning som vi delar. Samtidigt vet vi också att vi har tillåtit kommersiell radio och tv och att reklam är grunden för finansieringen av kommersiella tv- och radiokanaler. Vi vet också att det är endast ett kommersiellt tv-företag som i dag sänder från Sverige och lyder under de lagar som Sveriges riksdag har beslutat.

Herr talman! Konstitutionsutskottet hade denna diskussion och debatt i våras. Utskottets majoritet begärde i ett tillkännagivande till regeringen en allsidig utvärdering av effekterna av de tidigare lagändringar som öppnade för en utökad reklamtid från åtta till tolv minuter. Vi vill se den utvärderingen, herr talman, innan vi är beredda att diskutera ytterligare förändringar. Det görs beräkningar att enbart denna förändring skulle ge ökade intäkter på 15 miljoner. Frågorna vi vill ha svar på innan vi kan ställa oss bakom förändrade möjligheter att sända reklam är följande:

1. Vad har den redan i dag utökade möjligheten att sända reklam tillfört tittarna och lyssnarna?
2. Vad kommer konsumenterna att få för nytta av de nya förändringarna?

Om vi ska gå med på ytterligare förändringar ska de vara till gagn för konsumenterna. Därför är den utvärdering som konstitutionsutskottet har begärt av regeringen viktig, och vi anser att regeringen snarast bör återkomma till riksdagen.

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservationen under punkt 1 om kortare annonsavbrott i direktsända sportevenemang.

Anf. 26 JONAS ÅKERLUND (SD):

Herr talman! Jag instämmer med i stort sett allt vad Helene Petersson i Stockaryd har sagt, och jag har inte mycket att tillägga.

Men det är viktigt att poängtera att när man fattar beslut är det bra om beslutsunderlaget är så fullödigt som det över huvud taget är möjligt. Här är det, som nyss påpekades, en viktig bit i beslutsunderlaget som saknas. Vi vet inte hur utvärderingen kommer att se ut när den väl kommer. I ett sådant läge är det rimligt att man håller på försiktighetsprincipen, särskilt med tanke på att det ofta finns ett klart samband mellan stora pengar och stark påverkan. Det återstår att se vilken påverkan på programutbudet en sådan förändring kommer att få. Det vet vi inte. Vi hade fått fler tips om den saken om vi hade avvaktat tills utvärderingen hade kommit.

Men nu ser det ut som det gör. Jag ska inte ta upp kammarens tid i onödan, utan jag yrkar bifall till vår reservation.

Prot. 2012/13:24
14 november

Anf. 27 MIA SYDOW MÖLLEBY (V):

Herr talman! Jag vill också börja med att yrka bifall till reservationen, och jag instämmer helt och hållet med vad Helene Petersson i Stockaryd har sagt. Jag vill bara tillägga några saker. Även Vänsterpartiet ställer sig positivt till de förändringar som gäller i fråga om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Men debatten handlar om att tillåta reklaminslag som är kortare än en minut i sportevenemang, och det är där vi har olika ståndpunkter.

I dag måste reklaminslagen vara längre än en minut, och det ska tydligt framgå när de börjar och slutar. Därför finns ingen skillnad på att det ska framgå när reklaminslaget börjar och slutar, men innehållet däremellan ska kunna vara kortare.

Kulturdepartementet lade fram sitt förslag för nästan ett år sedan. Då intervjuade Sydsvenskan Jon Dunås, departementssekreterare på Kulturdepartementet, med anledning av förslaget. Det var tydligt att han var bekymrad över att det nu gällande regelverket är ett problem eftersom det gör att TV4 måste sända mycket reklam i pauserna mellan halvlekarna i till exempel fotboll – och det stör tittarna. Tittarna tycker att det är för mycket reklam i pauserna, och då vill man hantera det genom att i stället hacka upp reklamen och lägga den lite nu och då under halvtid.

Ibland blir det väldigt tydligt att vi tänker ganska olika och att vi utgår från ganska olika behov.

Man kan utgå från att sportevenemangen måste innehålla en viss mängd reklam därför att bolagen kräver att få göra den reklamen. Man kan också tänka sig att de utgår från tittarna och tittarnas önskemål om att se en hel fotbollsmatch med kommentatorer i halvtid.

För mig känns det logiskt att fundera på om det ska vara mindre reklam om tittarna tycker att det är för mycket reklam. Det är inte säkert att man vill ha den i snuttar bara för att man inte vill ha den hängande ihop tolv minuter i ett svep.

Vi har begärt en utredning om effekterna av det beslut som har fattats om att det ska vara tillåtet med tolv minuter reklam i stället för åtta. Man borde självfallet avvakta den utredningen innan man gör ytterligare förändringar i reklamsändningarna.

Det allra konstigaste är att man helt bortser från varför vi har en reglering av reklam i tv-sändningar. Det har vi ju därför att reklam som framförs med ljud och bild samtidigt är något som väldigt mycket kan påverka människor, särskilt barn och unga. Det är väldigt svårt att värja sig mot reklam. Därför har man lagt in att det ska vara tydligt att se när reklamen börjar och när den slutar. Man kan också välja att gå därifrån om man vet att pausen är minst en minut – jag kan sticka utan att missa någonting, för jag vet att jag kan vara borta minst en minut.

Det finns skäl till det, och det nämner man ingenting om i detta förslag. Det diskuteras inte, utan det som diskuteras är behovet för TV4 att kunna göra likadant som TV3, TV6, Kanal 5 och alla andra kanaler som sänds från alla håll. Men då borde tv fundera över hur man ska hantera det. Man kanske tjänar på att inte sända så mycket. Man kanske tar igen på gungorna det man förlorar på karusellen.

Ändringar i radio- och tv-lagen

Vi kan fundera över hur det kommer sig att SVT som är helt reklamfritt har flest tittare. Beror det på att det är för lite reklaminslag där? Nej, det kanske är precis tvärtom. Tittarna är ganska trötta på tv-reklam. Det finns ingen som helst anledning att införa ytterligare reklaminslag.

I det ursprungliga förslaget från regeringen ville man också ha möjlighet till korta reklaminslag i annan direktsändning av synnerliga skäl. Jag har väldigt svårt att se att det skulle vara synnerliga skäl som gör att det är ett synnerligt stort behov av reklaminslag över huvud taget i program som är av stor vikt för tittarna. Man exemplifierar med valvaker eller andra saker som är viktiga för människor, och då vill man inte ha så långa reklaminslag som över en minut eftersom man kan missa något viktigt.

Men man kan missa något viktigt även om reklaminslaget är 15 sekunder i en direktsändning. Det är det som är grejen med en direktsändning – man vet aldrig vad som händer. Det är nog många som har sett inslaget från tv-nyheterna i samband med ockupationen av tyska ambassaden. Snacka om att det hände saker i direktsändning! Det hade inte hjälpt om reklaminslaget varit 15 sekunder.

Där har som tur är borgarnas företrädare i konstitutionsutskottet varit klokare än regeringen. Där är vi överens om att denna förändring och försämring tack och lov endast gäller sportevenemang. Man får vara glad för det lilla.

Jag yrkar bifall till reservationen, herr talman.

Anf. 28 PER BILL (M):

Herr talman! Låt mig börja med att berätta att Peter Eriksson är sjuk. Han ringde mig i går kväll. Det är därför han inte är med i debatten i dag.

Det andra jag vill säga är naturligtvis att jag yrkar bifall till förslaget i KU:s betänkande.

Det är väl ingen här i salen som älskar reklamavbrott, men reklam är en viktig del i att göra det möjligt för människor att titta på tv. Vi lägger 8–9 miljarder på public service, och det är skälet till att många tittar på public service och kan göra det utan att se reklam. Men den riktigt stora mångfald som vi har fått de senaste åren kommer från de kommersiella kanalerna. Där finns det ingen som ger bort 8–9 miljarder, utan de måste finansieras på annat sätt.

Då tycker vi att det är viktigt och riktigt att vi ger medieföretag bra möjligheter att ha sin verksamhet i Sverige och sända från Sverige. Vi tycker att det ska vara lika bra regler för medieföretagen i Sverige som i Tyskland, Storbritannien eller Finland. Detta har gjort att TV4 har flyttat hem sina sändningar, och vi hoppas på sikt att även andra svenska företag och andra europeiska företag ska se Sverige som ett bra ställe från vilket man kan bedriva sin verksamhet.

Därför blir det viktigt att se till att de regler som gäller för europeiska företag också gäller för dem som väljer att sända från Sverige.

Sedan finns det en fördel för tittarna också. Fördelen för bolagen är att man har regler som gör det lika bra eller dåligt att sända oavsett varifrån i Europa man sänder.

Eftersom jag är en stor konsument av sport ser jag hellre korta reklamavbrott när till exempel pucken åker ut över sargen. Att behöva titta på ishockeyspelare utan puck är inte särskilt spännande. Då är det ganska

bra att man lägger in 15 eller 30 sekunder reklam för att sedan när det blir paus ha mer tid för expertkommentarer och för att visa målkavalkader från andra matcher, i stället för att som i dag en mycket stor del av pausen måste användas för att finansiera sändningarna med reklam.

Därför är det, herr talman, som jag ser det till fördel för företagen, det vill säga att TV4 får lika goda villkor trots att man har sina sändningar i Sverige som de övriga konkurrenterna som har valt att sända från Storbritannien.

Sammantaget tycker jag, herr talman, att det är ganska rimligt att vi försöker se till att det finns goda villkor för företagen och samtidigt se till att de som gillar sport verkligen ska kunna titta på mycket sport.

Jag lovar er: I dag kan en sportintresserad titta på sport åtminstone tolv timmar på ett dygn. Man kan säkert om man skaffar sig några ytterligare kanaler se sport i princip alla timmar som man är vaken. För detta behövs det faktiskt reklamavbrott, och då är det bättre att de sker när ingenting händer på planen än att de sker i pauser när vi gärna vill höra vad expertkommentatorer tycker om matchen och dessutom se mål från andra matcher som inte sänds.

Anf. 29 MIA SYDOW MÖLLEBY (V) replik:

Herr talman! Det låter på Per Bill som att vi har föreslagit att all reklam-tv ska förbjudas. Så är det inte.

Vi tycker att vi ska börja med att utreda effekterna av den utökning av reklam i tv sänd från Sverige som har införts, det vill säga från åtta till tolv minuter. En effekt av detta har man sett. Det har uppenbarligen påverkat möjligheten att ha kommentatorer på plats vid sportevenemang i till exempel TV4 därför att man har valt att lägga möjligheten att ha tolv minuter i det sammanhanget.

En annan möjlighet skulle vara att hålla kvar de tidigare åtta minuter. Man är ju inte tvungen att ha den mängd reklam som man får ha.

Det låter också som att det skulle vara omöjligt att bedriva kommersiell tv i Sverige om vi hade en sådan här reglering. Förra året gjorde TV4-Gruppen en vinst på 529 miljoner med en omsättning på 5 555 miljoner, ungefär 9 ½ procent i vinst. Det gjorde man trots att deras egna enheter C More och Canal+ gjorde en förlust på grund av att de gjorde investeringar. Trots det gjorde hela gruppen alltså en vinst på ungefär 9 ½ procent.

Hur mycket reklam tror Per Bill att det behövs för att det ska gå att bedriva verksamhet? Var går gränsen? Vad är det som gör att det är omöjligt att vänta med det här tills vi har fått en utvärdering, som utskottet enhälligt har begärt?

Anf. 30 PER BILL (M) replik:

Herr talman! Som vi vet kan bolagen lägga sin verksamhet i vilket europeiskt land de vill. Det är väldigt enkelt att göra sändningarna från Storbritannien och det ändå, för oss som tittar på tv, känns som om kanalerna sänds från Sverige.

Det är bara att konstatera att om vi skulle gå tillbaka till åtta minuter i stället för tolv har företagen 30 procent mindre möjlighet att få in intäkter. Det säger sig självt att företagen då flyttar. I och med det skulle ungefär – vi hade detta uppe i våras – 1 000 jobb riskeras i Sverige om vi

gjorde det betydligt sämre att sända från Sverige än att sända från något annat europeiskt land.

Vi kan införa vilka regler vi vill. Men i en värld där människor och företag flyttar, om skatterna avsevärt skiljer sig, blir det ganska rimligt att tro – vilket också TV4 har sagt – att de då faktiskt får lov att sända från ett annat land.

Därför tycker jag att det är rimligt att vi ska ha samma regler i hela Europa. Vill vi sedan – jag har all respekt för om Mia Sydow Mölleby vill det – att det ska vara mindre reklam, då är det väl bättre att försöka påverka det på EU-nivå, så att det blir lika för alla som sänder i hela Europa.

Anf. 31 MIA SYDOW MÖLLEBY (V) replik:

Herr talman! Jag förstår inte varför vi inte kan avvakta den utredning som utskottet har tagit beslut om. Vi har tidigare i Sverige haft åtta minuters reklamtid för det som har sänts härifrån. Då har vi haft ett tv-bolag i Sverige, TV4. Vi har sedan utökat till tolv minuter och begärt en utredning om effekterna av det.

Den utredningen borde man kunna avvakta innan man gör nya förändringar. Det handlar ju om att vi ska förändra hur reklamtiden fördelas, att man ska kunna dela upp den i snuttar. Det är faktiskt av betydelse att man ska kunna veta: Nu börjar reklamen, och nu slutar den. Nu kan jag gå från tv:n.

Det finns en anledning till att vi inte vill ha reklam inslängd lite hur som helst i tv-sändningarna. Det beror framför allt på barn och unga, som inte förmår värja sig mot den reklamen på samma sätt som vuxna ofta gör.

Det är inte heller så att det alltid är mycket bättre för bolagen om de är stationerade ute i Europa. TV4 går ju bättre än TV3 och TV6 – det vet säkert du också – och Kanal 5 har också problem. Det är alltså inte givet att bara därför att man har andra reklamregler går bolagen så mycket bättre. Det krävs ändå att folk vill titta på sändningarna. Tittarna har tydligen klagat på hur reklamen ser ut, eftersom det är för mycket reklam.

Jag skulle mycket väl kunna tänka mig att man kunde lägga lite mindre reklam eller faktiskt välja att använda avblåsningarna mitt i matchen till att komma med någon kommentar, och det gör man ju också. Jag undrar vad som händer i nästa steg, när tittarna klagar på att det i varje avblåsning blir ett reklamavbrott. Ska vi utöka ytterligare då? Men framför allt: Varför kan vi inte avvakta den utredning som vi redan har beslutat om?

Anf. 32 PER BILL (M) replik:

Herr talman! Som jag har sagt tidigare: Jag tycker att det viktiga är att vi får samma regler för företagen oavsett om de sänder från Sverige, Finland eller Storbritannien, som väl är de tre länder som vi har diskuterat på sistone. Då tycker jag att det är rimligt att man också ger denna möjlighet, som till 90 procent lär handla om ishockey och storleksmässigt röra sig om ungefär 15 miljoner kronor.

Jag tycker inte att man behöver avvakta en utredning för att göra denna lilla förändring, som gör det lika lönsamt för TV4 att sända ishockey som för TV3, TV6 eller Eurosport. Det är huvudanledningen.

Anf. 33 PER-INGVAR JOHNSON (C):

Herr talman! Jag ska försöka att något belysa varför regeringen har lagt fram den här propositionen om ändringar i radio- och tv-lagen, som vi i konstitutionsutskottet har berett inför dagens riksdagsbehandling.

Reklamintäkterna är den huvudsakliga inkomstkällan för TV4, som sänder från Sverige. Men reklamintäkter är också den huvudsakliga inkomstkällan för TV3 och för andra kanaler som sänder från utlandet till tv-tittare i Sverige.

Det finns en europeisk överenskommelse om att reklamtiden får vara högst tolv minuter per sänd timme. I hittillsvarande svenska regler har vi därutöver gjort en ytterligare begränsning som innebär att kanaler som sänder från Sverige inte får göra reklamavbrott i sina sändningar som är på mindre än en minut, vilket är normalt särskilt i sportsändningar från utlandsbaserade kanaler.

Våra reklamregler missgynnar alltså TV4 i jämförelse med TV3 och andra kanaler som sänder från utlandet, eftersom våra nuvarande regler ger lägre reklamintäkter.

Regeringen och konstitutionsutskottet vill inte att TV4 ska missgynnas. Den nuvarande lagstiftningen kan mycket väl leda till att TV4 på nytt flyttar ut sina sändningar från Sverige, eftersom de då skulle kunna sända dessa korta reklaminslag.

Naturligtvis vill vi också att andra kanaler som sänder från utlandet, till exempel från England, ska flytta hem till Sverige och lägga sina sändningar till svenska tittare här.

Vårt förslag handlar alltså inte om att utöka reklamtiden, dessa tolv minuter per timme, utan endast om att kunna disponera om reklamtiden inom ramen för tolv minuter per timme.

Jag vill också klargöra att det förslag som konstitutionsutskottet nu lägger fram endast handlar om sportsändningar. Det är endast där man kommer att få göra dessa korta reklamavbrott.

Vårt förslag handlar alltså om att skapa fler jobb i Sverige. Vi i Centerpartiet och i Alliansen vill att vi ska ha en näringsverksamhet i Sverige på medieområdet som annars riskerar att läggas utomlands. Vi beklagar att Socialdemokraterna i riksdagen inte ställer upp på det. Jag uppfattar det så att Stefan Löfven tidigare har lämnat löften till TV4 om att ändra beträffande reklamintäkterna, men tydligen har det inte gjort nytta, utan Socialdemokraterna i riksdagen avvisar förslaget, som majoriteten i konstitutionsutskottet lägger fram.

Jag yrkar bifall till konstitutionsutskottets förslag.

Anf. 34 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S) replik:

Herr talman! Det var intressant att få höra att Stefan Löfven har gett TV4 ett löfte. I så fall sitter Per-Ingvar Johnsson på mer information än vi gör.

Frågan i dag är inte hur man ska bära sig åt med den reklamtid som finns utan om vi i detta läge ska ge ytterligare möjligheter att använda den reklamtiden på ett helt annat sätt, genom kortare avbrott.

Prot. 2012/13:24
14 november

*Ändringar i radio- och
tv-lagen*

Min huvudfråga till Per-Ingvar Johnsson är: Varför inte avvakta utvärderingen? Vi tycker faktiskt att det är viktigt. Det har skett många förändringar under den här tiden, och vi har begärt att få se effekterna av dem. Det är möjligt att de effekterna är så starka och till godo för konsumenterna att vi kan tycka: Det är bra – nu har vi sett det, har papperen på bordet, ser vad det har gett och tycker att det är rimligt.

En annan sak var Mia Sydow Mölleby inne på. Det finns en viss skillnad mellan TV4 och övriga kanaler som sänder mycket på svenska, alltså TV3, Kanal 5 och TV6. Det är den marknadsfördel som TV4 ändå fick när man fick vara i marknätet som den enda kommersiella kanalen. Det har gett TV4 ett försprång när det gäller tittarandelar som de har behållit och förvaltat väl.

Jag tror inte att det skulle bli någon kris för TV4 och att de hotar med att flytta sin verksamhet till något annat land om de inte skulle få denna möjlighet nu, utan vi bör avvakta utredningen.

Anf. 35 PER-INGVAR JOHNSON (C) replik:

Herr talman! Detta handlar om förutsättningarna, som vi vill ska vara samma i Sverige som i andra länder. Det finns en europeisk överenskommelse om att det får vara högst tolv minuter och att man då också har möjlighet till korta reklamavbrott. Ska vi ha samma regler för medieverksamhet i Sverige och andra länder, som vi tycker är rimligt, behöver vi anpassa oss till den överenskommelsen och inte ha några särregler i Sverige, vilket vi nu har. Det vill vi ändra.

Anf. 36 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S) replik:

Herr talman! Man kan ta den europeiska överenskommelsen. Det är ett tak. Man får inte gå över den här gränsen. Däremot har vi full möjlighet i medlemsstaterna att lägga oss under.

När vi talar om olika förutsättningar undrar jag: Är Per-Ingvar Johnsson beredd att släppa alkoholreklamen fullt ut? Är man beredd att släppa reklamtiden till barn?

Man har på europeisk nivå antagit en begränsning när det gäller barn, men det finns länder som ruckar på detta med.

När det gäller alkoholreklamen är vi definitivt de som håller hårdast på det här. Det är jag inte beredd att släppa på. De europeiska överenskommelserna är ett tak, och därunder får vi bestämma själva.

Men, som sagt, huvudfrågan i dag är: Får vi någon utvärdering? Pågår det något arbete över huvud taget i Regeringskansliet? Jag vet att allianspartierna inte var för den här utvärderingen. Men det var trots allt ett tillkännagivande av en majoritet i konstitutionsutskottet. Därför hoppas jag att regeringen hörsammar det här och kommer att återkomma med det. Till dess är vi inte beredda att diskutera ytterligare förändringar.

Anf. 37 PER-INGVAR JOHNSON (C) replik:

Herr talman! Som jag uppfattar det kommer det en utvärdering. Den är dock inte klar. Vi tycker, oberoende av det, att det är viktigt att få väck de snedvridningar i konkurrensen som finns i dag.

Jag ser inte att regeringen har några tankar på – jag har själv inga tankar på det heller – att vi ska släppa fram alkoholreklam eller ändra reglerna när det gäller barn. Men det är inte det som är uppe i dag. Vi vill ge möjlighet att disponera om tiden för reklam så att det anpassas till de europeiska reglerna.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 15 §.)

Prot. 2012/13:24
14 november

*Ändringar i radio- och
tv-lagen*

11 § Sekretess vid samarbete mellan europeiska energitillsynsmyndigheter

*Sekretess vid
samarbete mellan
europeiska energitillsynsmyndigheter*

Föredrogs
konstitutionsutskottets betänkande 2012/13:KU7
Sekretess vid samarbete mellan europeiska energitillsynsmyndigheter
(prop. 2012/13:7).

Anf. 38 HANS EKSTRÖM (S):

Herr talman! Förslaget om sekretess vid samarbete mellan europeiska energitillsynsmyndigheter kan tyckas vara en petitesse. Det finns emellertid saker i ärendet som gör att riksdagen bör vara uppmärksam på det här ärendet.

Enligt artikel 38 i elmarknadsdirektivet för EU ska Sverige säkerställa samma grad av sekretess som finns i det land varifrån uppgiften kommer.

I det ursprungliga förslaget från regeringen var detta rakt infört i svensk lag. Det reagerade Lagrådet på, och regeringen har gjort förändringar så att den föreliggande propositionen tar hänsyn till Lagrådets synpunkter. Därför kan vi stödja föreliggande proposition. Jag yrkar bifall till den.

Jag vill emellertid understryka vikten av att Sverige vid bindande internationella och europeiska överenskommelser inte undergräver den öppenhet som den svenska lagstiftningen sedan 1766 vilat på. Risken finns annars att en europeisk sekretesskultur smyger sig in i svensk lagstiftning. Det föreliggande förslaget skulle kunna ses som en del av en sådan tendens och kan då ses som en varningsklocka som riksdagen bör lyssna på.

Anf. 39 KARL SIGFRID (M):

Herr talman! Det svenska deltagandet i EU innebär att våra myndigheter alltmer samarbetar med sina motsvarigheter i andra medlemsländer. Det är i regel positivt, eftersom det gör det lättare att jämföra sig med andra. Man kan också förbättra sin verksamhet när man ser att den potentialen finns.

Ska våra myndigheter kunna delta fullt ut måste vi anpassa våra sekretesslagar så att det inte uppfattas som osäkert att lämna information till Sverige.

Målet är såklart, som Hans Ekström just påpekade, att även internationella samarbeten ska ha en så öppen form som möjligt, men vi kan inte själva diktera villkoren, utan ibland får vi acceptera att det finns många andra länder som saknar vår öppenhetstradition. Det kan dessutom vara fullt berättigat med viss sekretess, som till exempel när en utländsk energitillsynsmyndighet planerar en inspektion och den inspektionen kan försvåras av att den som inspekteras får reda på det i förväg. Om inte det räcker som argument för en något striktare sekretess har vi dessutom två EU-direktiv som vi är bundna av.

Kan då inte EU:s krav tillgodoses inom ramen för nuvarande sekretesslagstiftning, kan man fråga sig. Räcker inte den sekretess som vi redan har? Regeringskansliets utredningar har kommit fram till att den inte gör det. Vi har visserligen i dag sekretess för uppgifter som kan skada enskildas integritet eller ekonomiska intressen, men det är oklart om vår sekretesslagstiftning kan användas för att skydda allmänna intressen, som det är fråga om här.

Det här förslaget är relativt betydelselöst som begränsning av offentlighetsprincipen. Lagändringen tar inte sikte på att information om svenska förhållanden ska sekretessbeläggas utan enbart information från och om andra länder. Den svenska Energimarknadsinspektionens egenproducerade material ska i framtiden lämnas ut på samma villkor som i dag.

I Sverige har vi en långtgående offentlighetsprincip som låter enskilda medborgare granska statliga myndigheters verksamhet. Den ordningen ska vi alltid skydda när vi behandlar förslag som det här om att införa ny sekretess eller förslag om att stärka sekretessen för viss information.

När vi nu lagstiftar om sekretess för uppgifter från utländska energitillsynsmyndigheter ska grundregeln vara att även de är offentliga. Ett krav för att informationen ska få hemlighållas är att utlämnandet kan antas skada svenska myndigheters möjligheter att utföra inspektioner.

Genom att utforma bestämmelsen på det här sättet har regeringen tillgodosett Lagrådets krav på att reglerna ska vara tydliga och tillämpningen förutsägbar.

Med det yrkar jag bifall till det eniga förslaget i utskottets betänkande.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 15 §.)

12 § Sekretessen för djur- och växtarter

Föredrogs
miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2012/13: MJU3
Sekretessen för djur- och växtarter (prop. 2011/12:158).

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 15 §.)

Föredrogs
arbetsmarknadsutskottets betänkande 2012/13:AU4
Behandling av personuppgifter vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (prop. 2011/12:176).

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 15 §.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 10.58 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då parentation och votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

14 § Parentation

Parentation

Anf. 40 TALMANNEN:

Ärade riksdagsledamöter! Vi har nåtts av beskedet att förre talmannen Ingegerd Troedsson har avlidit efter en tids sjukdom. Våra tankar går i denna stund till hennes anhöriga och närmaste.

Vi är många här i detta ögonblick av sorg och saknad som också med glädje och stor tacksamhet minns talmannen, riksdagsledamoten och statsrådet Ingegerd Troedsson.

Ingegerd var mellan åren 1991 och 1994 Sveriges första kvinna i talmansämbetet. Dessförinnan var hon bland annat förste vice talman, biträdande socialminister och riksdagsledamot för Moderaterna.

Ingegerd föddes den 5 juni 1929 i Stockholm. Hennes politiska huvudintresse låg framför allt inom familje- och skatteområdena. Genom sitt engagemang i Enköpings kommun, inte minst inom socialpolitiken, kom hon att få djupa insikter i de mänskliga öden man kan mötas av inom den verksamheten.

Alla dessa erfarenheter gav henne ytterligare skärpa i argumentationen när hon framförde sina politiska budskap.

Ingegerd skrev och talade med stort engagemang. Hon var därför en mycket eftertraktad talare och debattör såväl inom partiet som utanför. Hon hade lätt att komma ut i debatten, och hon arbetade hårt med att föra ut sina åsikter.

När hon lade grunden för alla sina ansvarsfulla poster på 1960-talet var en gammaldags skrivmaskin det främsta verktyget. Hennes närmaste medarbetare kunde ibland berätta att de hittat henne sovande över sin skrivmaskin.

Att tröttheten kunde ta överhanden var inget att förvånas över med hennes brinnande engagemang, omfattande arbetsbörda och förmåga till omtanke om alla i sin omgivning.

Framför allt var det två omständigheter som präglade Ingegerds tid som talman. Den ena var finanskrisen, och den andra var Sovjetunionens upplösning.

Finanskrisen innebar att åtgärder på många områden var nödvändiga. Bland annat stod riksdagens budgetprocess i fokus. På kort tid genomförde Riksdagsutredningen viktiga förändringar, och det var möjligt genom det kraftfulla ledarskap som Ingegerd utövade som ordförande i utredningen. Hon enade samtliga riksdagspartier kring åtgärder som har haft stor betydelse även för regeringen och myndigheternas verksamhet.

Budgetåret lades om till kalenderår och arbetet koncentrerades. Förändringarna innebar att riksdagen vid *ett* tillfälle skulle ta ställning till budgetens helhet, både på inkomstsidan och på utgiftssidan. Sedan skulle riksdagen ta ställning till delanslagen inom beslutade ramar.

Den nya ordningen innebar ökade möjligheter för minoritetsregeringar när det inte var möjligt att skapa stabilt regeringsunderlag i riksdagen. Riksdagsutredningen tog också fram förslag till hur riksdagen skulle fungera efter ett EU-inträde.

Efter Sovjetunionens upplösning uppkom ett stort behov av parlamentariska kontakter mot Östeuropa och framför allt med de baltiska staterna. Ingegerd var mycket aktiv i detta arbete. Hon ledde också den stora konferensen för interparlamentariskt utvecklingssamarbete som anordnades under hennes tid som talman.

Efter en avslutad lång politisk gärning kom Ingegerd att ägna sig mycket åt hembygden Hakesta i Uppland. Hennes engagemang och kunskapstörst omsattes också i att fördjupa och utveckla kunskaperna om Hakesta och omgivningarna i södra Enköping i Uppland. Hon gjorde det med samma intensitet och noggrannhet som kännetecknat hela hennes långa politiska gärning.

Vi är många som har både goda och ljusa minnen av Ingegerd. Vi minns henne som en varm och envis politiker med ett knivskarpt intellekt och stor personlighet. Viljestark, stryktålig och modig är andra träffsäkra beskrivningar. Hon förenade grundlighet och envishet med ett alldeles osedvanligt mått av charm.

Vi kommer ihåg Ingegerd som en social och ambitiös kollega och en oerhört hjälpsam person som vi nu tackar och hyllar för hennes insatser i riksdagen och samhället.

Ingegerd efterlämnar fem barn, tolv barnbarn och ett barnbarnsbarn.

Vi hedrar nu förre talmannen Ingegerd Troedsson med en minuts tystnad.

NU4 Program för energieffektivisering och vissa andra frågor

Punkt 1 (Upphävande av lagen om program för energieffektivisering)

1. utskottet

2. res. 1 (MP, V)

Votering:

268 för utskottet

39 för res. 1

42 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partis fördelning av rösterna:

För utskottet: 97 S, 100 M, 17 FP, 17 C, 18 SD, 19 KD

För res. 1: 21 MP, 18 V

Frånvarande: 15 S, 7 M, 4 MP, 7 FP, 6 C, 2 SD, 1 V

Punkt 2 (Alternativ till det nuvarande programmet för energieffektivisering)

1. utskottet

2. res. 2 (MP, S, V)

Votering:

172 för utskottet

134 för res. 2

43 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 S, 100 M, 17 FP, 17 C, 18 SD, 19 KD

För res. 2: 95 S, 21 MP, 18 V

Frånvarande: 16 S, 7 M, 4 MP, 7 FP, 6 C, 2 SD, 1 V

Punkt 3

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU5 Hanteringsordning av Riksrevisionens rapporter m.m.

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU6 Ändringar i radio- och tv-lagen

Punkt 1 (Kortare annonsavbrott i direktsända sportevenemang)

1. utskottet

2. res. (S, SD, V)

Votering:

174 för utskottet

133 för res.

42 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partis fördelning av rösterna:

För utskottet: 100 M, 21 MP, 17 FP, 17 C, 19 KD

För res.: 97 S, 18 SD, 18 V

Frånvarande: 15 S, 7 M, 4 MP, 7 FP, 6 C, 2 SD, 1 V

Punkterna 2 och 3
Kammaren biföll utskottets förslag.

KU7 Sekretess vid samarbete mellan europeiska energitillsynsmyndigheter

Kammaren biföll utskottets förslag.

MJU3 Sekretessen för djur- och växtarter

Kammaren biföll utskottets förslag.

AU4 Behandling av personuppgifter vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering

Kammaren biföll utskottets förslag.

16 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Skrivelser
2012/13:42 Riksrevisionens rapport om den nordiska stridsgruppen 2011
2012/13:43 2012 års redogörelse för tillämpningen av lagen om särskild utlänningskontroll

17 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 14 november

2012/13:111 Förlängning av tandhygienistutbildningen

av *Eva Olofsson* (V)
till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2012/13:112 Ny maltesisk kommissionär

av *Hans Linde* (V)
till statsrådet Birgitta Ohlsson (FP)

2012/13:113 Flyttbranschen och skattefusk

av *Peter Persson* (S)
till finansminister Anders Borg (M)

2012/13:114 Information om modersmjölksersättning

av *Sara Karlsson* (S)
till landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 20 november.

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 14 november

2012/13:90 Nedläggning av kvinnojour

av *Eva Olofsson* (V)

till statsrådet Maria Larsson (KD)

2012/13:94 Hantering av skrotade bilar

av *Anna Wallén* (S)

till miljöminister Lena Ek (C)

2012/13:95 Verkställighet av avvisningar

av *Thoralf Alfsson* (SD)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

2012/13:97 Regleringsbrevet för Myndigheten för yrkeshögskolan

av *Gunilla Svantorp* (S)

till statsrådet Nyamko Sabuni (FP)

2012/13:100 Instegsjobb

av *Josefin Brink* (V)

till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2012/13:101 Regeringens belöningsmedalj för särskilt berömvärda internationella insatser

av *Allan Widman* (FP)

till försvarsminister Karin Enström (M)

2012/13:103 Konkurserna i Jönköping

av *Carina Hägg* (S)

till näringsminister Annie Lööf (C)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 20 november.

19 § Kammaren åtskildes kl. 16.10.

Förhandlingarna leddes

av tredje vice talmannen från sammanträdets början till och med 10 § anf. 37 (delvis),

av andre vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 10.58 och
av talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANDERS NORIN

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Ledighet.....	1
3 § Anmälan om kompletteringsval till civilutskottet och socialutskottet.....	1
4 § Meddelande om aktuell debatt	2
5 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
6 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen	3
7 § Hänvisning av ärenden till utskott	3
8 § Program för energieffektivisering och vissa andra frågor.....	4
Näringsutskottets betänkande 2012/13:NU4	4
Anf. 1 INGEMAR NILSSON (S)	4
Anf. 2 LISE NORDIN (MP)	5
Anf. 3 KENT PERSSON (V).....	7
Anf. 4 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M)	8
Anf. 5 LISE NORDIN (MP) replik	9
Anf. 6 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik	10
Anf. 7 LISE NORDIN (MP) replik	11
Anf. 8 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik	11
Anf. 9 KENT PERSSON (V) replik.....	12
Anf. 10 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik	12
Anf. 11 KENT PERSSON (V) replik.....	13
Anf. 12 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M) replik	13
Anf. 13 EVA FLYBORG (FP).....	14
Anf. 14 HELENA LINDAHL (C).....	16
Anf. 15 KENT PERSSON (V) replik.....	17
Anf. 16 HELENA LINDAHL (C) replik	17
Anf. 17 KENT PERSSON (V) replik.....	18
Anf. 18 HELENA LINDAHL (C) replik	18
Anf. 19 LISE NORDIN (MP) replik	18
Anf. 20 HELENA LINDAHL (C) replik	19
Anf. 21 LISE NORDIN (MP) replik	19
Anf. 22 HELENA LINDAHL (C) replik	20
Anf. 23 LARS ISOVAARA (SD)	20
Anf. 24 PENILLA GUNTHER (KD).....	22
(Beslut fattades under 15 §.)	23
9 § Hanteringsordning av Riksrevisionens rapporter m.m.	23
Konstitutionsutskottets betänkande 2012/13:KU5	23
(Beslut fattades under 15 §.)	23
10 § Ändringar i radio- och tv-lagen.....	23
Konstitutionsutskottets betänkande 2012/13:KU6	23
Anf. 25 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S).....	23
Anf. 26 JONAS ÅKERLUND (SD).....	24
Anf. 27 MIA SYDOW MÖLLEBY (V)	25
Anf. 28 PER BILL (M)	26

Anf. 29 MIA SYDOW MÖLLEBY (V) replik.....	27	Prot. 2012/13:24
Anf. 30 PER BILL (M) replik	27	14 november
Anf. 31 MIA SYDOW MÖLLEBY (V) replik.....	28	
Anf. 32 PER BILL (M) replik	28	
Anf. 33 PER-INGVAR JOHNSON (C)	29	
Anf. 34 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S) replik.....	29	
Anf. 35 PER-INGVAR JOHNSON (C) replik	30	
Anf. 36 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S) replik.....	30	
Anf. 37 PER-INGVAR JOHNSON (C) replik	30	
(Beslut fattades under 15 §.).....	31	
11 § Sekretess vid samarbete mellan europeiska		
energitillsynsmyndigheter	31	
Konstitutionsutskottets betänkande 2012/13:KU7	31	
Anf. 38 HANS EKSTRÖM (S)	31	
Anf. 39 KARL SIGFRID (M)	31	
(Beslut fattades under 15 §.).....	32	
12 § Sekretessen för djur- och växtarter.....	32	
Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2012/13:MJU3	32	
(Beslut fattades under 15 §.).....	32	
13 § Behandling av personuppgifter vid Institutet för		
arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering	33	
Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2012/13:AU4.....	33	
(Beslut fattades under 15 §.).....	33	
Ajournering.....	33	
Återupptagna förhandlingar	33	
14 § Parentation	33	
Anf. 40 TALMANNEN.....	33	
15 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens		
sammanträde.....	35	
NU4 Program för energieffektivisering och vissa andra		
frågor	35	
KU5 Hanteringsordning av Riksrevisionens rapporter m.m.....	35	
KU6 Ändringar i radio- och tv-lagen.....	35	
KU7 Sekretess vid samarbete mellan europeiska		
energitillsynsmyndigheter	36	
MJU3 Sekretessen för djur- och växtarter	36	
AU4 Behandling av personuppgifter vid Institutet för		
arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering.....	36	
16 § Bordläggning.....	36	
17 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	36	
18 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	37	
19 § Kammaren åtskildes kl. 16.10.....	37	

